

Elokuva ja seksi

Miten seksi, sukupuoliroolit ja seksuaalivähemmistöt esitetään draamaelokuvissa?

Meri Inki

OPINNÄYTETYÖ

Joulukuu 2020

Media-alan koulutus

Leikkaus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan koulutus
Leikkaus

INKI, MERI:

Elokuva ja seksi

Miten seksi, sukupuoliroolit ja seksuaalivähemmistöt esitetään draamaeloku-
vissa?

Opinnäytetyö 63 sivua, joista liitteitä 1 sivua
Joulukuu 2020

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli tarkastella elokuvien erilaisia tapoja esittää seksi, sukupuoliroolit sekä seksuaalivähemmistöt draamaelokuviissa, sekä poh-
tia, millainen esittäminen on onnistuneinta ja todenmukaisinta. Tarkoitus oli ha-
vainnoida näiden aiheiden esittämistä case-elokuvien avulla, joihin oli valikoitunut
kahdeksan 2009-2019 vuosina ilmestynyttä elokuvaa, jotka sopivat aiheidensa
takia opinnäytetyössä käsiteltäviksi. Case-elokuvien havainnointimenetelmänä
käytettiin taulukkoa, jolla havainnollistettiin elokuvissa nähtävien seksikohtausten
määrä, sekä läpäisikö elokuva tiettyjä testejä, joiden avulla mitataan elokuvissa
esitettävien naishahmojen sekä seksuaalivähemmistöjen esittämistapaa.

Opinnäytetyössä tuli ilmi, kuinka seksuaalivähemmistöjen representaatio on
edelleen suppeaa ja kuinka seksin ja naisten esittäminen miehisen katseen va-
lossa voi olla elokuvissa ongelmallista. Tutkimusta tehdessä selville tuli myös,
että tietyt metodit naishahmojen ja seksuaalivähemmistöjen esittämisen laadun
mittaamiseen eivät ole aina absoluuttisia, sillä niiden kriteerit eivät ota kaikkia
vaikuttavia tekijöitä huomioon.

Johtopäätös opinnäytetyöstä on, että seksin, sukupuoliroolien sekä seksuaalivä-
hemmistöjen esittämisen laatuun vaikuttaa suuresti elokuvan tekijät ja heidän ko-
kemuspohjansa ja tietonsa elokuvan aiheesta. Seksin, sukupuoliroolien sekä
seksuaalivähemmistöjen representaatio elokuvissa ovat jokainen itsessään laa-
joja aiheita, joiden esittämistä voi tutkia vielä syvemmin. Monet muutkin ihmis-
ryhmät, kuten sukupuolivähemmistöt ja rodullistetut ihmiset kärsivät yksipuoli-
sesta esittämisestä, minkä takia heidän representaationsa elokuvissa olisi myös
hyvä jatkotutkimusaihe.

Asiasanat: seksi, elokuva, sukupuoliroolit, seksuaalivähemmistöt, representaatio

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Editing

INKI, MERI:

Sex in Film

How Are Sex, Gender Roles and Sexual Minorities Represented in Drama Films?

Bachelor's thesis 63 pages, appendices 1 page
December 2020

The objective of this Bachelor's thesis was to research different ways to represent sex, gender roles and sexual minorities in drama films, and to consider what kind of representation is the most successful and realistic. The aim was to observe the representation of these topics with the help of case films, which were released between 2009-2019. The case films were selected due to their suitable subject matter to the thesis. The observation method with the case films was a chart, which demonstrated the number of sex scenes in the films and whether the films passed certain criteria, which are used in measuring the portrayal of female characters and sexual minorities in films.

The thesis revealed how the representation of sexual minorities is still limited and how the representation of sex and women in films can be problematic in the light of the male gaze. The study also revealed that certain methods used to measure the quality of female characters and sexual minorities are not always absolute, as their criteria do not take all the influencing factors into consideration.

The thesis concludes that the quality of representation of sex, gender roles and sexual minorities is greatly influenced by the filmmakers and their experience and knowledge on the topic of the film. The representation of sex, gender roles and sexual minorities are very broad topics that can be explored even further. In addition to these, there are many other groups of people, such as gender minorities and racialized people who suffer from one-sided representation, which is why their representation in films would also be a good topic for further research.

Key words: sex, film, gender roles, sexual minorities, representation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	8
2	ELOKUVAN HISTORIA JA TAUSTAT	10
	2.1 Elokuvan alkuaika.....	10
	2.2 Yhteiskunta ja seksuaalisuus	12
	2.3 Elokuvien suhde alastomuuteen ja seksuaalisuuteen	13
3	SUKUPUOLIROOLIT ELOKUVISSA	15
	3.1 Perinteiset sukupuoliroolit.....	15
	3.2 The Male Gaze – miehinen katse.....	18
	3.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio.....	20
4	SESIKOHTAUSTEN ROOLI	22
	4.1 Seksikohtaukset markkinoinnin välineenä.....	22
	4.2 Seksikohtaukset juonen edistäjinä	22
5	CASE-ELOKUVAT	24
	5.1 Love (2015)	24
	5.1.1 Seksikohtaukset.....	25
	5.1.2 Nais- ja mieskuva.....	26
	5.1.3 Markkinointi.....	27
	5.2 Fifty Shades of Grey (2015)	28
	5.2.1 Seksikohtaukset.....	28
	5.2.2 Nais- ja mieskuva.....	29
	5.2.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio	31
	5.2.4 Markkinointi.....	32
	5.3 Lady Bird (2017)	33
	5.3.1 Seksikohtaukset.....	33
	5.3.2 Nais- ja mieskuva.....	34
	5.3.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio	35
	5.4 A Single Man (2009).....	35
	5.4.1 Nais- ja mieskuva.....	36
	5.4.2 Seksuaalivähemmistöjen representaatio	36
	5.4.3 Markkinointi.....	37
	5.5 Moonlight (2016).....	39
	5.5.1 Seksikohtaukset.....	39
	5.5.2 Nais- ja mieskuva.....	40
	5.5.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio	41
	5.6 Carol (2015).....	42
	5.6.1 Seksikohtaukset.....	42

5.6.2 Nais- ja mieskuva.....	43
5.6.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio	44
5.7 Adelen elämä: osat 1 ja 2 (2013).....	45
5.7.1 Seksikohtaukset.....	46
5.7.2 Nais- ja mieskuva.....	47
5.7.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio	48
5.8 Nuoren naisen muotokuva (2019)	49
5.8.1 Seksikohtaukset.....	50
5.8.2 Nais- ja mieskuva.....	51
5.8.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio	52
5.9 Yhteenveto case-elokuvista.....	52
6 POHDINTA.....	55
LÄHTEET	57
LIITTEET	64
Liite 1. Taulukko elokuvista	64

LYHENTEET JA TERMIT

BDSM-seksi	Seksi, joka sisältää mm. hallittua sitomista, alistamista, rankaisemista sekä alistettuna olemista
Bechdelin testi	Metodi, jolla voi tutkia sukupuolten tasa-arvoista esittämistä elokuvissa
Binääri	Kaksijakoinen, sukupuolista puhuttaessa tällä viitataan kaksinapaiseen nainen-mies-jakoon
Cameo	Useimmiten julkisuuden henkilön esiintyminen elokuvassa omana itsenään
Esiteollinen yhteiskunta	Yhteiskunta ennen teollista vallankumousta, n. vuosina 1750-1850
GLAAD	Yhdysvaltalainen järjestö, joka pyrkii vaikuttamaan median antamaan kuvaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä
Hardcore-porno	Pornografiaa, jossa näytetään seksiakti
Haysin ohjeisto	Yhdysvaltalaisia elokuvia säädellyt ohjeisto
Heteronormatiivisuus	Yhteiskunnan vallitseva oletus, jonka mukaan heteroseksuaalisuus on normi ja oletusarvo
Ikärajojärjestelmä	Järjestelmä, jolla määritellään elokuvien ikäraajat
Kinseyn raportti	Yhdysvalloissa 1930-luvulla Kinseyn toimesta tehty haastattelututkimus, joka käsittelee ihmisen seksuaalisuutta
LGBTQ+	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer ja muut sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt
Länsimainen kulttuuri	Euroopan, Pohjois-Amerikan ja Australian vallitseva kulttuuri
Mediarepresentaatio	Mediaesitys
Moderni yhteiskunta	Teollisen vallankumouksen jälkeinen massatuotantoon perustuva nyky-yhteiskunta

Patriarkaatti	Yhteiskuntajärjestys, jossa miehet ovat hallitsevassa asemassa
Playboy-lehti	Miestenlehti, jossa on kuvattuna alastomia naisia
Pornografia	Seksuaalista kiihottumista aiheuttava aineisto
Representaatio	Esitys
Rodullistettu ihminen	Ihminen, kehen liitetään oletuksia ja stereotyyppioita hänen ihonväriinsä, uskontonsa tai etnisen taustansa takia
Seksikohtaus	Kohtaus, jossa näyttelijät esittävät seksuaalisia akteja joko alasti tai vähissä vaatteissa
Seksivallankumous	1960-luvulta 1980-luvulle kestävä yhteiskunnallinen liike, joka haastoi perinteiset seksuaalisuuteen liittyvät käyttäytymismallit
Seksuaalivähemmistö	Seksuaaliselta suuntautumiseltaan muut kuin heteroseksuaalit
Sensurointi	Viranomaisten suorittama elokuvien tarkastus, joka suoritetaan ennen julkaisua
the Sexy Lamp Test	Testi, jolla tutkitaan naisten esittämistä elokuvissa korvaamalla naishahmo seksikkäällä lampulla
Straightwashing	Seksuaalivähemmistön edustajan esittäminen heteroseksuaalina, hahmon seksuaalisen suuntautumisen häivyttäminen tai piilotelu
Sukupuolidiversiteetti	Sukupuolten moninaisuus
Vito Russo -testi	Testi, joka tutkii tapaa esittää LGBTQ+ ihmiset elokuvissa
Zoetrooppi	Laite, jolla pystyi kiekkoa pyörittämällä katsomaan kuvia liikesarjoista, jotka näyttäytyivät ihmiselle jatkuvana liikkeenä

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda ilmi ensisijaisesti elokuvantekijöille, mutta myös muille tasa-arvoisesta esittämisestä kiinnostuneille ihmisille seksin, sukupuoliroolien sekä seksuaalivähemmistöjen esittämisen historiaa ja taustaa länsimaaisessa elokuvassa sekä esittämisen laatua nykypäivänä. Tarkoitus on myös selvittää, millainen representaatio on onnistunutta ja mistä syistä. Opinnäytetyön aihetta tutkitaan muun muassa case-elokuvien avulla, jotka ovat rajattu kahdeksaan vuosina 2009-2019 ilmestyneeseen draamaelokuvaan. Case-elokuvat ovat *Love*, *Fifty Shades of Grey*, *Lady Bird*, *A Single Man*, *Moonlight*, *Carol*, *Adelen elämä osat 1&2* sekä *Nuoren Naisen Muotokuva* ja niistä poimittujen esimerkkien avulla havainnoidaan, millaista opinnäytetyön keskeisten teemojen esittäminen on draamaelokuvissa lähellä nykypäivää.

Opinnäytetyössä tutkin seksikohtausten motiiveja sekä sukupuolten ja seksuaalivähemmistöjen representaatiota elokuvissa. Tavoitteena oli selvittää, miten seksikohtauksia käytetään osana elokuvaa ja miten niillä vaikutetaan katsojiin. Tavoitteena oli myös tutkia binääristen sukupuoliroolien sekä seksuaalivähemmistöjen representaatiota elokuvissa ja mediassa. Mikä on seksikohtausten pohjimmainen tarkoitus, ja ovatko seksikohtaukset aina perusteltuja? Miten mies- ja naishahmojen esittäminen eroaa elokuvissa? Kuinka hyvin seksuaalivähemmistöjen kuvaaminen elokuvissa vastaa todellisuutta?

Lähdemateriaalina opinnäytetyössä käytin elokuvista kirjoitettuja artikkeleita, *Geena Davis Institute on Gender in Median* tutkimuksia naisten esittämisestä elokuvissa, case-elokuvien havainnointia sekä kirjallisuutta mediakulttuurista sekä elokuvahistoriasta. Havainnointimenetelmänä käytin myös taulukkoa, jonka avulla havainnollistan case-elokuvissa esitettyjen suudelmien sekä seksikohtausten määrän, sekä läpäiseekö elokuvat sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen tasa-arvoiseen esittämiseen tarkoitettuja Bechdelin testiä sekä Vito Russo -testiä.

Opinnäytetyössä käsittelen seksuaalivähemmistöjen esittämistä keskittyen erityi-

sesti homojen ja lesbojen esittämiseen. Kuitenkin elokuvien hahmojen seksuaalisen suuntautumisen määrittely ei aina ole yksioikoista, sillä vaikka elokuvassa olisi samaa sukupuolta oleva pari, heidän seksuaali-identiteettinsä ei välttämättä luokitu homouden tai lesbouden alle. Tämän takia puhun myös yleisellä tasolla seksuaalivähemmistöistä tai samaa sukupuolta olevista pareista.

2 ELOKUVAN HISTORIA JA TAUSTAT

Käsittelen tässä luvussa elokuvan historiaa sekä yhteiskunnan suhdetta seksuaalisuuteen ja sen muuttumista ajan myötä. Elokuvahistoriasta puhuttaessa keskitytään usein miesten saavutuksiin, vaikka naiset ovat myös olleet osana elokuvan syntyä. Taustoitin myös naisten ja miesten erilaista esittämistä elokuvissa, ja yhteiskunnan vaikutusta siihen.

2.1 Elokuvan alkuaika

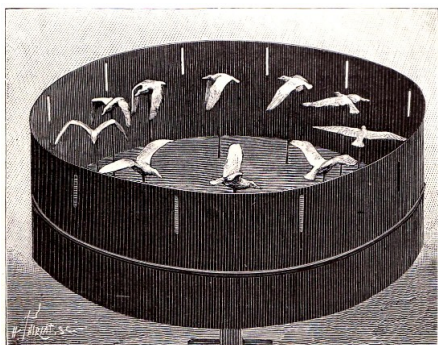
Elokuvahistorian alkuna pidetään Lumièren veljesten lyhyttä elokuvanäytöstä Pariisissa vuonna 1895, jolloin he esittivät yleisölle elokuvat junan saapumisesta asemalle, sekä työläisten poistumisesta tehtaasta (Nummelin 2009, 9). Jo ennen tätä kuuluisaa elokuvanäytöstä Lumièren veljekset pitivät pienempiä näytöksiä kollegoilleen, joihin lukeutui myös pariisilainen Léon Gaumont. Gaumont oli ottanut seurakseen yhteen näytöksistä sihteerinsä Alice Guy-Blachén, joka kiinnostui elokuvanteosta Lumièren veljesten elokuvia nähtyään. (Peltonen 2020.)

Toimittaja Tuomas Karemo (2020) käsittelee artikkelissaan, *Alice Guy-Blaché teki tuhat elokuvaa – näin hänen ja muiden naispioneerien urat tuhottiin*, Guy-Blachén matkaa elokuva-alalla. Lumièren veljesten elokuvanäytöksestä inspiroituneena Guy-Blaché alkoi myös tehdä elokuvakokeiluja, jotka kuitenkin olivat Lumièren veljesten dokumentaarisiin elokuviin verrattuna tarinallisia. Guy-Blaché onkin tiettävästi ensimmäinen tarinallisen elokuvan ohjaaja. Hän oli myös ensimmäisiä elokuvantekijöitä, joka yhdisteli erilaisia elokuvaamisen keinoja, kuten lähikuvia, äänen lisäämistä elokuvaan sekä filmiruutujen väritystä. Guy-Blaché käsitteli elokuvissaan monenlaisia aiheita, kuten siirtolaisuutta ja sukupuolten välistä epätasa-arvoa. (Karemo 2020.)

Elokuvan alkuaikaa ympäröi kokeilunhaluisuus, eikä elokuvista osannut päätellä olivatko ne miehen vai naisen tekemiä. Guy-Blaché saavutti paljon elinaikanaan elokuva-alalla, ja oli ensimmäinen naisohjaaja, jolla oli oma studio Yhdysvalloissa. Elokuvan ensimmäisten 20 vuoden aikana naisten mahdollisuudet pärjätä

elokuva-alalla olivat yhtäläiset miesten kanssa, mutta pian isot elokuvastudiot alkoivat hallita elokuvabisnestä, ja pienemmät, usein naisten omistamat, studiot katosivat. Myös amerikkalainen naisihanne muuttui 1910 ja 1920-lukujen välissä tiedostavasta kansalaisaktivistista hedonistiseksi, ehostetuksi ja feminiiniseksi naiseksi. Muun muassa näistä syistä naiselokuvan tekijät jäivät syrjään, ja elokuva-alan miesvaltaisuus alkoi kukoistaa. Elokuvan historiasta puhuttaessa naisohjaajista ei löydy paljoa mainintoja, vaikka he ovat olleet suuressa osassa elokuvan syntymisessä ja kehittämisessä. (Karemo 2020.)

Ihmiset ovat tehneet kokeiluja elävän kuvan toteuttamiseksi jo aikana ennen elokuvan syntyä. 1700-1800-luvuilla Euroopassa tutkittiin ihmisen kykyä havaita liike, ja samanaikaisesti valokuvaus kehittyi siellä suurin harppauksin. Pian pystyttiin valokuvaamaan myös kuvasarjoja, joissa näytettiin esimerkiksi ihmisten kävelyä tai eläinten liikkumista. Étienne-Jules Marey kehitti Ranskassa 1880-luvun alussa tavan, jolla kuvasarjat pystyttiin liittämään yhteen. Hänellä oli valokuvakivääri, jolla oli mahdollista ottaa 25 valokuvaa peräkkäin, ja näitä lyhyitä kuvasarjoja katsottiin zoetroopin (kuva 1) kaltaisilla välineillä. Lopulta Marey kehitti myös projektorin, jonka avulla hän pystyi esittämään elokuvan kaltaisia kuvasarjoja jo 1880-luvulla. (Nummelin 2009, 11, 13.)

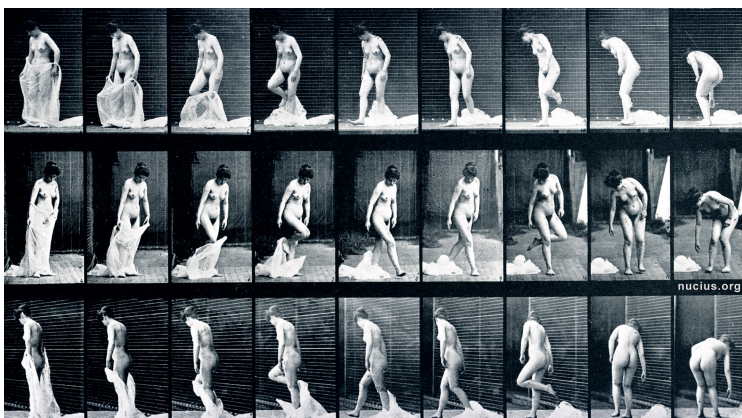
KUVA 1. Zoetrooppi (Photobibliothek)

Kuvasarjoissa tutkittiin usein ihmisten tai eläinten liikeratoja, sillä kameralla pystyttiin vangitsemaan yksityiskohtaisesti liikkeen eri vaiheita. Alastomia miehiä ja naisia kuvattiin kuitenkin kovin erilaisissa toiminnoissa; miehiä toiminnallisissa tilanteissa, urheillessa ja liikkeessä, kun taas naisten kuvaamiseen otettiin paljon esteettisempi lähestymistapa, kuten kuvista 2 ja 3 ilmenee (Muybridge 2019). Ihmisten kuvaamiseen vaikutti paljon yhteiskunnan sen aikainen moraalikäsitys,

jonka mukaan naisten kuului olla siveitä ja säädyllisiä. Tämän takia naisia ei nähty kuvasarjoissa miesten lailla urheilemassa alasti, vaan pikemminkin poseeraamassa ja tekemässä arkisia askareita, usein myös vaatteet päällä.

KUVA 2. Kuvasarja miehestä urheilemassa (Muybridge 2019)

KUVA 3. Kuvasarja naisesta riisuutumassa (Muybridge 2019)

2.2 Yhteiskunta ja seksuaalisuus

Professori Sanna Karkulehto (2011) käsittelee kirjassaan *Seksin mediamarkkinat* muun muassa yhteiskunnan vaikutusta seksuaalisuuteen. Karkulehto kertoo ihmisten suhtautumisen seksuaalisuuteen muuttuneen merkittävästi yhteiskunnan siirtyessä esiteollisesta moderniin yhteiskuntaan (2011, 23). Kun aiemmin seksuaalisuus käsitettiin ruumiillisten toimintojen, halujen ja intohimon ilmaisuna, moderniin yhteiskuntaan siirtymisen jälkeen ihmisten seksuaalisuus alettiin nähdä kontrolloitavana asiana, jolloin siitä tuli yhteiskunnallisen vallankäytön väline.

Seksuaalisuus muuttui aktiin, toimintoon ja haluun viittaavana käsitteenä pikeminkin identiteettiä määrittäväksi tekijäksi. Esimerkiksi homoseksuaalisuuden kategorisointi syntyi vasta modernin ajan vaihteessa. (Karkulehto 2011, 106.)

Mediatutkija ja dosentti Veijo Hietala (2001) kirjoittaa artikkelissaan *Seksivallankumous? Seksi politiikan välineenä 1960-1970-luvun elokuvassa*, että suhtautuminen seksuaalisuuteen muuttui länsimaisessa kulttuurissa 1950-luvun alussa. Kinseyn raportti amerikkalaisten seksitavoista julkaistiin, ja *Playboy*-lehti alkoi ilmestyä. Molemmat synnyttivät keskustelua seksuaalisuudesta ja sen ilmentymisestä. 1960-luvulla e-pillerit tulivat markkinoille, jolloin seksiä alettiin harrastaa paljon estottomammin. Seksikohtauksia alkoi näkyä enemmän myös viihde-elokuvissa näennäisen pakollisina elementteinä. (Hietala 2001, 228.)

Seksivallankumous oli suuri muutos yhteiskunnallisesti, ja vaikutti myös elokuvaan. Aikakausi kulminoitui *Aistien valtakunta* –elokuvaan, joka aiheutti suuren kohun monien seksikohtauksiensa ja pornografisuutensa takia. Muutos tapahtui nopeasti, sillä 1960-luvun alussa ei nähty juurikaan alastomuutta tai seksikohtauksia, mutta kymmenen vuotta myöhemmin samoissa teattereissa esitettiin jopa hardcore-pornoksi luokiteltavaa materiaalia. Yhteiskunnallisesti tapahtuneen seksivallankumouksen myötä myös elokuvien suhtautuminen seksiin ja romantiikkaan muuttui. (Hietala 2001, 227, 229, 231.)

2.3 Elokvien suhde alastomuuteen ja seksuaalisuuteen

Elokuvan alkuaikoina 1930-luvulla oltiin tarkkoja siveellisyydestä ja häveliäisyydestä. Elokuvissa ei saanut olla eroottisia tai seksualisoituja kohtauksia, ja jopa naisen säärtä liikaa näyttävät kohtaukset sensuroitiin poistamalla nämä kohtaukset lopullisesta elokuvasta. (Paloheimo 2003, 61.) Kokeellisissa underground-elokuvissa sen sijaan oli tapana seksivallankumouksen alussa 1960-luvulla ylittää hyvän maun rajoja ja leikitellä eroottisten kohtausten shokkiarvolla (Nummelin 2009, 64).

Underground-elokuville oli tyypillistä ylenmääräinen alastomuus, joka aikanaan koettiin shokeeraavaksi. Yhteiskunnallinen siveyskäsitys oli muuttunut paljon

1930-luvun ja 1960-luvun välillä, mikä ilmeni elokuvissa esimerkiksi juuri seksin käyttämisenä tehokeinona sen sensuroimisen sijasta. Yhteiskunnan ja kulttuurin muuttumisen myötä alastomuus on lisääntynyt elokuvissa, ja ennen sopimattomiksi luokitellut kohtaukset ja kuvat, kuten esimerkiksi naisten säärien näkyminen, ovat nykyään arkipäivää. Koska alastomuutta on peitelty sekä käytetty tehokeinona shokeeraavissa elokuvissa, ihmisten suhtautuminen alastomuuteen ja seksuaalisuuteen on myös muuttunut vuosien myötä. Vaikka alastomuus on ihmiselle normaali ja luonnollinen asia, sen esittäminen tietystä valossa mediassa ja elokuvissa vaikuttaa ihmisten tapaan suhtautua siihen.

Eri maiden ja kulttuurien välillä on paljon eroavaisuuksia tavoissa käsitellä alastomuutta ja seksiä elokuvissa. Esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Ranskan elokuvien erot huomaa helpoiten juuri elokuvien suhtautumisesta alastomuuteen ja seksiin. Ranskassa elokuvien alastonkohtaukset ovat yleisiä, eikä niille aseteta aina seksuaalista merkitystä. Yhdysvalloissa alastomuus tuntuu olevan edelleen tabu, ja siihen liitetään usein seksuaalinen miellelyhtymä (Kinnunen 2011).

Ranskassa ja Yhdysvalloissa tuotettujen elokuvien eroja selittää osaksi myös se, että Yhdysvalloissa elokuvien tuotantoa on säädelty tarkasti Hollywoodin Production Code eli Haysin ohjeiston avulla, joka oli käytössä 1930-luvulta aina vuoteen 1968 asti. Tänä aikana seksikohtausten oli noudatettava Haysin ohjeiston mukaisia tarkkoja rajoituksia. Vuoden 1968 jälkeen käyttöön otettiin nykyäänkin voimassa oleva ikärajajärjestelmä. Ranskassa sen sijaan useimmat elokuvat on sallittu kaikille, eikä elokuville ole yhtä tiukkoja raameja. (Paloheimo 2003, 16–17.)

3 SUKUPUOLIROOLIT ELOKUVISSA

Mediassa ilmenevät kuvat muokkaavat ihmisten käsityksiä sukupuolista ja sukupuolirooleista. Media on suuri osa ihmisten arkea, ja tämän takia sillä onkin suuri vaikutus siihen, minkälaiset sukupuoliesitykset ihmiset kokevat niin sanotusti oikeanlaisina ja hyvinä. Vaikka media ilmentää ja heijastaa yhteiskunnan tilaa ja tapahtumia, sen välittämä tieto myös tuottaa todellisuutta, merkityksiä maailmasta ja tapoja tulkita niitä. Mediarepresentaatiot vaikuttavat suuresti koko kulttuuriin ja yhteiskuntaan, mikä tarkoittaa niiden vaikuttavan myös ihmisten tapaan suhtautua ympäröivään todellisuuteen. (Karkulehto 2011, 37,106.)

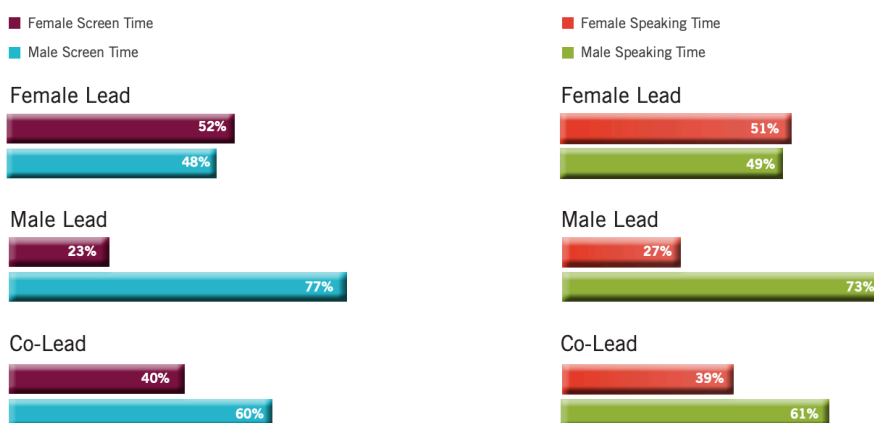
3.1 Perinteiset sukupuoliroolit

Median esittämässä perinteisissä sukupuolirooleissa miehen rooli on olla aktiivinen toimija, katsoa ja hallita katseellaan, kun taas nainen on seksuaalisesti passiivinen ja vastaanottavainen osapuoli, joka asettuu hallitsevan halun ja katseen kohteeksi (Karkulehto 2011, 109-110). Vaikka 2020-luvulla voisi jo ajatella sukupuolten tasa-arvon olevan arkipäivää, todellisuus ei välttämättä kohtaa tätä ajatusta. Etenkin valtavirtaelokuvissa naisten rooli on edelleen usein valitettavan vähäpukeinen ja -puheinen. Sukupuolten representaatiota elokuvissa on myös tutkittu, ja niissä ilmenee nais- ja mieshahmojen erilaiset esittämistavat.

Toimittaja Sanna Vilkmán (2019) tutkii artikkelissaan *Mies johtaa ja nainen riisuu – Tuore tutkimus osoittaa, että hittielokuvissa mies edelleen toimii ja nainen vaikeenee*, Plan Internationalin ja Geena Davis Institute on Gender in Media –instituutin yhdessä tuottamaa tutkimusta, *Rewrite Her Story* (2019), joka analysoi 20 eri maan kymmentä menestyneintä kansainvälistä elokuvaa vuodelta 2018 ja niissä ilmeneviä sukupuolirooleja. Tutkimuksessa tuli ilmi, että elokuvien hahmoista noin kaksi kolmasosaa on miehiä, ja mieshahmot myös puhuvat kaksi kertaa enemmän verrattuna naishahmoihin. Lisäksi johtajahahmoina nähdään mieshahmoista 42 prosenttia, kun taas naisista vain 27 prosenttia. Vaikka naishahmo olisikin johtoasemassa, heistä joka kolmas esiintyy silti myös vähissä vaatteissa. Miesjohtajissa vähäpukeisuutta ilmenee vain seitsemällä prosentilla. Sukupuoli-

roolit ilmenevät myös valkokankaan toisella puolella, sillä tutkimuksessa analysoitujen elokuvien ohjaajat olivat kaikki miehiä, ja vain joka neljännen elokuvan tekoon oli osallistunut naistuottaja. Myös käsikirjoittajista vain joka kymmenennessä tiimissä oli mukana nainen. (Vilkman 2019, Rewrite Her Story 2019.)

Geena Davis Institute on Gender in Media –instituutin tekemä yhteenveto, *The Reel Truth: Women Aren't Seen or Heard, An Automated Analysis of Gender Representation in Popular Films*, näyttää vielä tarkemmin sukupuolten esittämisen erojen näkymistä vuosien 2014 ja 2015 elokuvissa. Kuvan 4 taulukoista ilmenee, että vaikka elokuvan päähenkilönä olisi nainen, elokuvan miesosat puhuvat ja näkyvät silti melkein saman verran naisosiin verrattuna. Toisin on elokuvien kohdalla, joissa on miespäähenkilö. Niissä naiset puhuvat ja näkyvät melkein kolmasosan vähemmän kuin miesosat. (Geena Davis Inclusion Quotient 2016.)

KUVA 4. Kuvankaappaus yhteenvedosta (Geena Davis Inclusion Quotient 2016)

Jos haluaa havainnollistaa sukupuolten representaatiota elokuvissa, Bechdelin testi on hyvä metodi siihen. Testissä katsotaan, löytyykö elokuvasta vähintään kaksi naishahmoa, ja keskustelevatko he keskenään myös jostain muusta, kuin miehistä. Testiin voidaan lisätä myös kolmas kriteeri, jonka mukaan naishahmoilla pitää olla myös nimet. (Mörttinen 2020.) Testin avulla tutkitaan, kuinka naishahmot esitetään suhteessa mieshahmoihin. Jos nainen ei elokuvassa puhu toisen naisen kanssa muista aiheista kuin miehistä, tai jos elokuvassa on vähemmän kuin kaksi nimettyä naishahmoa, se ei läpäise Bechdelin testiä. (Ravishly 2015.)

Kuitenkaan Bechdelin testin läpäiseminen ei tarkoita sitä, että naishahmot olisivat kirjoitettu hyvin. Kuten *Rewrite Her Story* – tutkimus osoitti, naishahmojen esittäminen nykypäivänä on edelleen vajavaista. Samankaltaiseen testaamiseen on olemassa myös the Sexy Lamp test, jossa elokuvan naishahmo korvataan seksikkäällä lampulla (Ravishly 2015). Jos naishahmon korvaaminen seksikkäällä lampulla ei vaikuta elokuvan toimivuuteen, naisrepresentaation taso siinä ei ole kovin tasokasta.

Myös Suomessa elokuva-ala on kovin miesvaltainen. Tutkimuskeskus Cuporen mukaan miehille menee kolme neljäsosaa julkisesta elokuvarahoituksesta, vaikka alalle koulutetuista puolet ovat naisia. Miehet pääsevät myös tekemään ensiohjauksensa naisia helpommin ja nuorempana. (Silfverberg 2018.)

Elokuvaohjaaja Saara Cantell toteaa Janne Sundqvistille antamassaan haastattelussa (2017), että elokuvat, joissa päähenkilö ja ohjaaja ovat naisia, nähdään usein tarinoina naiseudesta. Miesten ohjaamat elokuvat ovat edelleen normi. Miespäähenkilöt nähdään edustamassa ketä tahansa, mutta naispäähenkilö edustaa heti ensisijaisesti sukupuoltaan ja sen kokemusta. (Sundqvist 2017.)

Toimittaja Jaana Kiven (2020) artikkelissa elokuvaohjaaja Miia Tervon mukaan usein edelleen oletetaan, että naisen katse on toissijainen miehen katseen rinnalla. Tervo toteaa myös seuraavasti:

Mikä yksinoikeus miehillä on kertoa ihmisistä? Olettamuksemme ihmisyydestä on edelleen mies, ja niin kauan näitä asioita täytyy jauhaa, kunnes se oletamus on ihminen. Ihmisyyden kokemus pitää tulla ihmiseltä, eikä se kokemus ole sukupuolisidonnainen. Siinä ei voi olla erilaisuutta mihinkään suuntaan. (Kivi 2020.)

Naiset ovat edelleen aliedustettuina elokuvissa, mikä vaikuttaa suuresti katsojiin ja synnyttää tiedostamattomia ennakoasenteita. Mediassa näytetyt kuvat pystyvät vaikuttamaan suuresti näihin asenteisiin, ja tätä kautta median ja elokuvan tekijät pystyvät vaikuttamaan siihen, miltä tulevaisuus näyttää. (Geena Davis Institute on Gender in Media and J. Walter Thompson Company 2016.)

3.2 The Male Gaze – miehinen katse

Elokuvateollisuudessa on vallinnut viimevuosiin asti epätasa-arvo miesten eduksi. Suurin osa tekijöistä on ollut miehiä, ja tästä seuraten elokuvien näkökulma on ollut usein myös miehinen. Feministisen elokuvateorian edelläkävijä Laura Mulvey esitti vuonna 1975 artikkelissaan *Visual Pleasure and Narrative Cinema* ajatuksen, että elokuvan tasa-arvo ei löydy pelkästään lisäämällä nais-hahmoja miesten rinnalle. Avain asemassa on myös se, miten hahmot esitetään. Artikkelissaan Mulvey toi esille termin *the male gaze*, eli maskuliininen tai miehinen katse. Käsite tulkitaan usein seksuaalisena esineellistämisenä, mutta sillä tarkoitetaan myös kuvakerronnallisia keinoja, joilla ilmenee kohtauksen subjekti ja objekti. Monissa elokuvissa kameran asema sekä sen niin kutsuttu katse, määrittää kuvailmaisullisin keinoin melkein poikkeuksetta miehen aktiiviseksi toimijaksi ja naisen taas passiiviseksi. Usein katsojan ja mieshahmon näkökulmat sulautuvat yhteen, jolloin katsoja samaistuu mieshahmoon ja kokee tarinan hänen kauttansa. Naishahmojen tehtäväksi on jäädä mieshahmon katseen kohteeksi. Mulvey korosti artikkelissaan, että on tärkeää havainnoida niitä ajatuksia ja olettamuksia, mitä elokuvat laittavat katsojien mieliin. (Mörttinen 2020.)

Toimittaja Rachael Sampson (2015) käsittelee Mulveyn teoriaa (1975) artikkelissaan *Film Theory 101 – Laura Mulvey: The Male Gaze Theory*. Lyhyesti tiivistettynä *The Male Gaze* -teoria tarkoittaa sitä, että naiset nähdään elokuvassa heteromiehen silmien läpi. Naiset ovat tällöin esitettyinä passiivisina, miehen halun kohteina. Teoriaa voi tarkastella kolmesta eri näkökulmasta; Miten miehet katsovat naisia, miten naiset katsovat itseään ja miten naiset katsovat toisia naisia. Tyypillisiä esimerkkejä miehisestä katseesta ovat esimerkiksi kuvat, joissa nainen näytetään lähikuvassa miehen olkapään yli, joissa naisen vartaloa panoroidaan siihen selkeästi keskittyen ja kuvat, joissa näytetään mies aktiivisesti tarkkailemassa passiivista naista. *The Male Gaze* -teoria esittää, että naiskatsojan on koettava tarina toissijaisesti, identifioitumalla miespäähenkilöön. (Sampson 2015.)

Mulvey esittää artikkelissaan, että sukupuolten välisen tasa-arvon epäsymmetria on elokuvan kantava voima, joka on rakennettu mieskatsojan miellyttämiseksi. Kun mieskatsoja on elokuvien kohdeyleisö, elokuvia tehdään heidän tarpeet

edellä, mikä on ongelma, joka kumpuaa vanhanaikaisesta, miesvetoisesta yhteiskunnasta. Vaikka Mulveyn teoria on julkaistu vuonna 1975, hänen ajatuksensa naisten esittämisestä elokuvissa ovat ajankohtaiset vielä tänäkin päivänä. (Sampson 2015.)

Mulveyn teoria käyttää hyväkseen psykoanalyysiä, jonka avulla se pyrkii havainnollistamaan patriarkaalisen yhteiskunnan vaikutuksen elokuvan muotoon. Psykoanalyttinen lähestymistapa on kuitenkin nykytieteen valossa kyseenalainen, sillä se kertoo miten asiat voivat olla, eikä miten asiat ovat. Lähestymistavalle tyypillistä on kuvakieleen keskittyminen, ja siihen, millaisia malleja kuvakieli voi istuttaa ihmisen mieleen. Mulveyn artikkelilla ei ole siis mitään akateemista todistusaineistoa. Mulvey myöntääkin artikkelinsa olevan kokeellinen, ja jättäneensä huomiotta väitteitä vastustavat esimerkit, jonka takia artikkeli on myös valikoiva. Tästä huolimatta artikkelin tulkintatapa voi auttaa paljastamaan tasoja, joihin ei muuten kiinnittäisi huomiota. Artikkeli herättää huomioimaan kameran ja kuvailmaisun suuren vaikutuksen katsojakokemukseen, sillä sen merkitys voi olla jopa suurempi kuin elokuvan käsikirjoituksella. (Mörttinen 2020.)

Toimittaja Anu Silfverberg (2018) haastattelee artikkelissaan ohjaaja Selma Vihusta, joka miettii miksi katsojien enemmistölle, eli naisille, tarjotaan sellaista fiktiota, jossa heidät esitetään vähälukuisempina, heikompina ja epäitsenäisempinä kuin oikeassa elämässä. Millaista ihmiskuvaa se oikein tarjoaa, Vihunen pohtii. (Silfverberg 2018.) Vaikka on tärkeää huomioida tekijän ja teoksen välinen yhteys, taiteen tekemisen rajoittaminen vain tekijän omaan identiteettiin ja kokemuspohjaan perustuvaksi kuulostaa äärimmäiseltä. Joissakin tapauksissa tekijä voi tuoda teoksensa kohteelle lisää näkyvyyttä, jolloin taide voi myös olla avuksi lisäämällä ihmisten tietoutta taiteen kohteena olevasta asiasta. Jos valittavissa taas on monenlaisia tekijöitä eri taustoista, olisi kannattavaa valita omaa kulttuuriaan tai identiteettiään edustava taiteilija, kuin taiteilija, joka ei kuulu tekemänsä/esittämänsä taiteen identiteetin tai kulttuurin piiriin. Näin tuodaan esille taiteilijoita, jotka pystyvät kertomaan todenmukaisesti taiteellaan omasta kulttuuristaan ja identiteetistään omimatta ja vääristelemättä kenenkään kokemusta.

3.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Yhteiskunnan heteronormatiivisuus, eli kulttuurin tulkitseminen sen illuusion varassa, että kaikki ihmiset ovat heteroseksuaaleja ja sen normina ja oletusarvona pitäminen, näkyy myös mediassa ja sen tavassa esittää seksuaalivähemmistöjä. Koska seksuaalivähemmistöjen representaatio valtavirtamediassa on vähäistä, mediassa esiintyvät vähemmistöjen edustajat yhdistetään usein edustamaan koko ihmisryhmää. Tämä kuitenkin vääristää todellista kuvaa seksuaalivähemmistöihin kuuluvista yksilöistä, sillä representaation ollessa vähäistä, todellisuuden moninaisuutta ei saada tuotua tarpeeksi esille. (Karkulehto 2011, 39, 51.)

Hyvänä esimerkkinä toimii heteromiesten muodonmuutokseen keskittynyt 2000-luvun alussa esitetty ohjelma *Sillä Silmällä*, joka toi suomalaisten televisioihin viisi trendikästä homomiestä. Heidät kuvattiin trenditietoisina ja kulutuskeskeisinä, ja koska homojen edustus mediassa oli muuten vähäistä, ohjelma synnytti helposti stereotyyppisen käsityksen ja mielikuvan homomiehistä. (Karkulehto 2011, 39.) Ohjelmassa esiintyneet heteromiehet eivät kuitenkaan yksinään toimineet heteromiesten representaationa, koska heitä pystyi näkemään suurin piirtein jokaisessa tv-ohjelmassa ja elokuvassa. Tämän ihmisryhmän representaatio ei ollut siis vain yhden ohjelman varassa. Kuitenkin homomiesten representaation määrä mediassa oli kovin vähäistä, jonka takia tämä suppea representaatio saattoi myös itsessään synnyttää ja vahvistaa ihmisten stereotypioita seksuaalivähemmistöistä.

Seksuaalivähemmistöjen edustukseen on kiinnitetty huomiota myös elokuva maailmassa. GLAAD:n vuoden 2012 Studio Responsibility Indexissä, raportissa, jossa kartoitettiin elokuvien LGBTQ+ edustuksen määrää, laatua ja monipuolisuutta, tuli ilmi, että vain 14:ssä vuonna 2012 julkaistuissa 101:ssä elokuvassa oli lesboksi, homoksi tai biseksuaaliksi identifioituva roolihahmo, eikä yhdessäkään elokuvista ollut transsukupuolista hahmoa. Näistäkin rooleista suurin osa oli cameoita tai pieniä sivurooleja, jolloin GLAAD:n luoma Vito Russo -testi ei toteutunut kuin kuuden elokuvan kohdalla näistä 14:ssä. (Ferraro 2013.)

Vito Russo -testi on sukua Bechdelin testille. Molemmat tutkivat elokuvissa ilmeviä valtarakenteita ja tapaa esittää erilaisia ihmisiä. Kun Bechdelin testi keskittyy elokuvissa ilmenevään sukupuolidiversiteettiin, Vito Russo -testi taas havainnoi LGBTQ+ yhteisön esittämistä elokuvissa tietyillä mittareilla (Arit 2013). Vito Russo -testin läpäisemiseen tarvittavista kriteereistä yksi on seksuaalivähemmistöön tai sukupuolivähemmistöön kuuluvan hahmon sisältyminen elokuvaan ilman, että hahmo määrittyy pelkästään seksuaalisen suuntautumisensa tai sukupuoli-identiteettinsä perusteella. Bechdelin testiä sekä Vito Russo -testiä voi käyttää apuna selvittäessä, miten eri ihmisryhmät esitetään elokuvissa, ja millä tavalla elokuvat reflektovat todellisuutta. Molemmat testit ovat kuitenkin puutteellisia, eivätkä ota kaikkia mahdollisia esittämiseen vaikuttavia seikkoja huomioon. Tämän takia testit voivat olla suuntaa-antavia, eivät absoluuttisen tosia.

4 SEKSIKOHTAUSTEN ROOLI

Seksikohtausten rooli elokuvissa on monenlainen ja -tasoinen. Niitä voidaan käyttää tarinankerronnassa juonen edistäjänä ilmentämässä esimerkiksi ihmissuhteen syvenemistä tai henkilön seksuaalista heräämistä. Kohtaukset voivat toimia myös markkinoinnin välineenä, herättämässä ihmisten huomion ja kiinnostuksen elokuvaa kohtaan. Seksikohtauksissa on myös tietynlaista viihde- ja shokkiarvoa, sillä nyky-yhteiskunnassa alastomuus ja seksi ovat edelleen joissain määrin tabuja ja herättävät edelleen erityistä mielenkiintoa, vaikkakin vähemmän ja eri tavalla verrattuna aiempiin vuosikymmeniin.

4.1 Seksikohtaukset markkinoinnin välineenä

Seksuaalisuus on perinteisesti ollut yksityistä ja salaista, ja yhteiskunta on oppinut hallitsemaan sitä median avulla pitämällä sen näkyvillä ja kuuluvilla. Seksuaalisuudesta on tullut kiehtovaa ja haluttua, kun sitä on hallinnut kiellot ja rajoitukset. Tietynlainen seksuaalisuus on esitetty hyväksyttynä ja ihanteena, jolloin sen ulkopuolelle jäävät seksuaalisuudet on luokiteltu vääränlaisiksi tai poikkeaviksi. (Karkulehto 2011, 24–25.)

Seksi myy on tuttu lause jokaiselle. Lause pohjautuu osittain seksin näkemiseen kiellettyinä ja rajoitettuna asiana, mikä on ihmisistä kiinnostavaa. Tätä on pitkään käytetty hyväksi monenlaisessa mainonnassa, ja myös elokuvien markkinoinnissa käytetään kiinnostavimpia kohtauksia ja kuvia herättämään ihmisten huomion. Usein näihin sisältyy myös seksiin viittaavia tai alastomuutta sisältäviä kuvia.

4.2 Seksikohtaukset juonen edistäjinä

Seksikohtaus on perusteltu sen edistäessä juonta tai tarinaa. Myös tapa, miten seksikohtaus on kuvattu ja esitetty, voi kertoa sen tarpeellisuudesta. Esimerkiksi graafinen ja yksityiskohtainen seksikohtaus voi juonen edistämisen sijaan olla vain shokeeraava ja provosoiva elementti ihmisten huomion herättämiseksi.

Seksin näyttämisen elokuvassa on oltava linjassa tarinan sekä sen hahmojen kanssa. Jos seksikohtaus vaikuttaa tarinan henkilön kehitykseen tai ihmissuhteen syventymiseen, se voi olla paikallaan. Kuitenkin myös näissä tapauksissa voi miettiä, onko katsojille näytettävä itse seksikohtaus vai riittääkö asiasta kertominen dialogin avulla tai jotain muuta keinoa käyttäen. Tärkeää on myös muistaa, että hahmon näyttäminen haavoittuvaisessa ja herkässä kohtauksessa voi syventää katsojan tunnesidettä hahmoon, mikä voi tarinan kannalta olla tärkeä asia. Seksikohtauksien on kuitenkin oltava perusteltuja samallailla kuin muidenkin kohtauksien. (Dunham 2019.)

5 CASE-ELOKUVAT

Tässä luvussa analysoin valitsemiani draamaelokuvia vuosilta 2009-2019. Case-elokuvat ovat *Love* (2015), *Fifty Shades of Grey* (2015), *Lady Bird* (2017), *A Single Man* (2009), *Moonlight* (2016), *Carol* (2015), *Adelen Elämä* (2013) ja *Nuoren Naisen Muotokuva* (2019). Valitsin mainitut elokuvat siksi, koska niissä kaikissa ilmenee eri tapoja seksin, seksuaalisuuden ja sukupuolen esittämiseen. Kaikki kyseiset elokuvat myös lukeutuvat joko pää- tai sivugenreltään draamaelokuviksi. Suurin osa elokuvista on englanninkielisiä, mutta mukaan lukeutuu myös ranskankielisiä elokuvia niiden osuvien aiheiden takia. Tulkitsen elokuvia opin- näytetyötä varten tekemäni taustatutkimuksen avulla, ja tulokset perustuvat taustatutkimuksen lisäksi omaan katselukokemukseeni sekä elokuvista kirjoitettuihin artikkeleihin. Havainnoin elokuvia myös tekemäni taulukon (liite 1) avulla, missä havainnollistetaan elokuvassa nähtyjen suudelmien sekä seksikohtausten määrä, ja tarkastellaan, läpäiseekö elokuvat Bechdelin testiä tai Vito Russo -testiä.

5.1 Love (2015)

Gaspar Noén kirjoittama ja ohjaama elokuva *Love (3D)* (2015) luokitellaan genrejen draama ja romanssi alle. Elokuva kertoo nuoren miehen, Murphyn, ensirakkauden huumasta ja sen menetyksestä, mikä aiheena sinällään käsittelee myös nuoren ihmisen seksuaalisuuden ja sen eri ilmenemismuodot. Elokuva hyppii nykyhetken ja menneisyyden välillä, näyttäen Murphyn muistelemassa intohimon täyteisiä hetkiä ensirakkautensa Electran kanssa toistuvissa takauksissa. (Love 2015.)

Elokuvan sisältö on erittäin pornografista, sisältäen yhteensä kuusitoista (liite 1) seksikohtausta, joista useat ovat graafisia, pitkiä sekä yksityiskohtaisia. *Love* on kuvattu 3D-tekniikalla, jonka avulla elokuvan pystyy näkemään ns. kolmiulotteisesti, jolloin katsoja pystyy aistimaan syvyyttä ja etäisyyksiä elokuvaa katsottavien 3D-lasien avulla. Elokuvassa 3D-tekniikkaa on käytetty hyväksi esimerkiksi kuvaamalla erektiossa olevaa penistä, jonka sperma näyttää lentävän kohti katsojaa. Monien seksikohtausten motiivit voi kyseenalaistaa, sillä elokuvan juonta

voi edistää sekä intohimoa ja rakkautta kuvata muillakin tavoin, kuin eksplisiittisillä seksikohtauksilla. Murphyn ja Electran parisuhteen perusta tuntuu olevan elokuvan perusteella fyysisyys, eikä niinkään henkinen yhteys.

5.1.1 Seksikohtaukset

Suomalainen kirjailija Antti Nylén analysoi *Kauhun ja ulkopuolisuuden esseet* –teoksessaan, kuinka *Lovessa* esitetty pitkä seksikohtaus päähenkilöiden Murphyn ja Electran sekä heidän naapurinsa Omin välillä on dramaturgisesti täysin perustelematon (Nylén 2016, 267). Samaa mieltä voi olla monesta muustakin elokuvan seksikohtauksesta, joiden tarkoitus tuntuu olevan pelkästään itse seksiä näyttäminen. Vaikkakin visuaalisesti vaikuttavasti kuvattuja, *Loven* seksikohtaukset ovat ajoittain puuduttavan pitkiä, mikä häivyttää niiden voimakkuutta. Vaikka seksikohtaukset tuovatkin elokuvaan oman vivahteensa, voi silti pohtia niiden vaikutusta katsojaan. Tulkitseeko katsoja kohtaukset juonellisina elementteinä, vai pelkästään pornografisina kohtauksina?

Vaikka *Love* on täynnä alastomuutta ja seksiä, toimittaja Jutta Sarhimaa (2015) kirjoittaa elokuva-arvostelussaan, ettei hän silti laskisi sitä pornoelokuvaksi. Sarhimaa jatkaa, että *Love* on pikemminkin ihmisten rakastuneina tekemistä virheistä kertova opetuselokuva, joka ottaa myös pornon vapauksia. (Sarhimaa 2015.) Romanttisiin ihmissuhteisiin ja rakastumiseen kuuluu usein suurena osana myös seksi, joka on vahvasti läsnä myös *Love*-elokuvassa. Kuitenkin *Love* kertoo tarinan Murphyn sydänsurusta ja ihmissuhteen eri vaiheista, jolloin elokuvassa on myös juoni monien seksikohtausten lisäksi. Sen seksikohtaukset voi nähdä myös virkistävän erilaisina, jopa realistisina verrattuna valtavirtaelokuvien seksikohtauksiin. Päähenkilöt esiintyvät kohtauksissa täysin alasti ja kondomi, siemensyöksy sekä genitaalialueiden karvoitus näkyvät kuvissa. Kun useissa draamaelokuvissa seksistä näytetään vain seksiin ryhtyminen ja kohtaaminen seksin jälkeen, osassa *Loven* kohtauksia näytetään seksin harrastamisen kaikki vaiheet. Verrattuna siis perinteisiin draamaelokuviin, *Loven* seksikohtaukset voivat tuntua näiltä osin realistisemmilta.

Osa seksikohtauksista vie *Love*n tarinaa luonnollisesti eteenpäin, sillä tarinan keskiössä on rikkoutuneesta kondomista johtuva raskaus ja pettämisen aiheuttava ero. Kondomi näytetään elokuvan seksikohtauksessa Murphyn pettäessä Electraa naapurin Omin kanssa, mikä on oleellista, sillä siinä tuodaan myös ilmi kondomin rikkoutuminen. Tämä kohtaus on monen asian alullepanija, sillä Murphyn täytyy lopulta tunnustaa Electralle pettäminen Omin tullessa raskaaksi. Katsojan tulkinta Murphyn ja Electran välisestä suhteesta muotoutuu myös monien seksikohtausten avulla, jotka luovat siitä intensiivisen ja intiimin. Kuitenkin ihmisuhteen henkinen puoli jää häilyväisemmäksi, mikä voi myös olla juonellinen keino vaikuttaa katsojien kokemukseen intohimon täyteisestä, mutta henkisesti tasapainottomasta ja puutteellisesta nuoresta ensirakkaudesta.

5.1.2 Nais- ja mieskuva

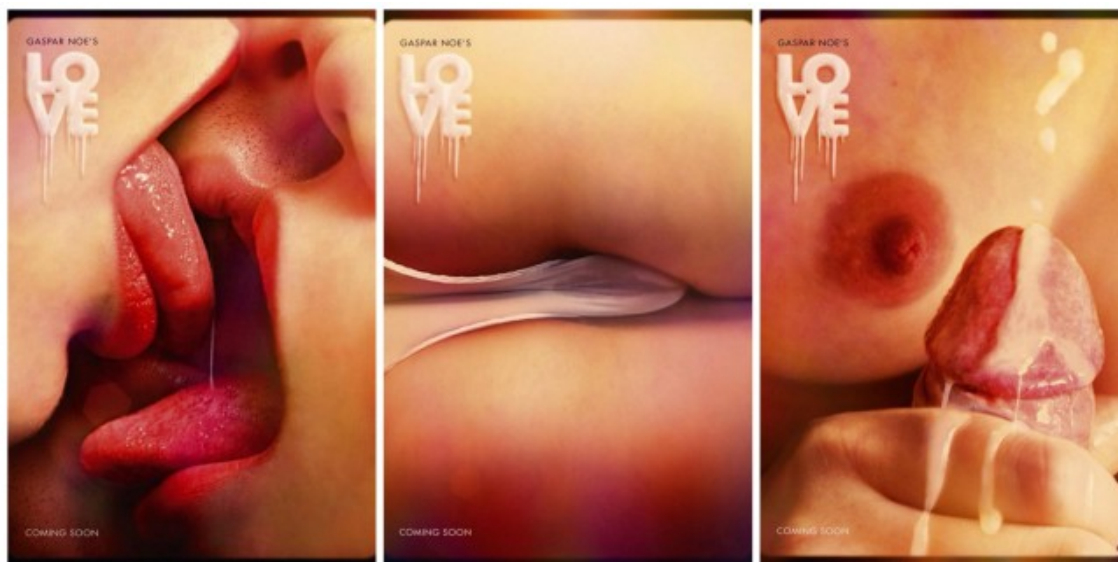
Love ei loista naiskuvauksillaan, sillä sen naishahmot ovat kovin yksiulotteisia. Electran kerrotaan olevan maalari, mutta koko elokuvan aikana häntä ei nähdä kertaakaan maalamassa. Myöskin naapuri Omi on vain olemassa ilman minkäänlaista kutsumusta tai tulonlähdettä. Naishahmojen välinen dialogi Murphyn kanssa on myös yksinkertaista, joka tuskin johtuu vain kielimuurista Electran ja Omin puhuessaan äidinkielenään ranskaa ja Murphyn englantia. (Jenkins 2015.) Elokuva ei läpäise Bechdelin testiä, sillä elokuvan aikana naishahmot kommunikivat keskenään vain mieshahmon läsnä ollessa.

Love on tyypillinen elokuva miespäähenkilöstä ja hänen matkastaan. Elokuvan naiset ovat välineitä Murphyn tarinan kertomiselle, eikä heidän persoonallisuuksiinsa perehdytä sen kummemmin. Myös seksikohtauksissa korostuu miehen asema, sillä seksi tuntuu keskittyvän miehen nautintoon sekä orgasmin saamiseen ja loppuu usein siemensyöksyyn.

5.1.3 Markkinointi

Loven saapuessa elokuvateattereihin kohua herätti tieto siitä, että näyttelijät eivät pelkästään näytelleet seksikohtauksia, mutta harrastivat seksiä joissakin kohtauksissa myös oikeasti. Haastattelussa Noé kuitenkin sanoo, ettei halunnut yleisön tietävän, mitkä kohtaukset ovat aitoja ja mitkä ei, jottei siitä tulisi pääpuheenaihe elokuvaa käsiteltäessä. Noé painottaa myös, ettei halunnut luoda skandaalia, vaan leikitellä yleisön kanssa. Elokuvassa näytetään mm. kohtaus, jossa on lähikuva ejakuloivasta peniksestä, jonka Noé kertoo olevan aito, joskin siemensyöksyyn on lisätty 3D-tekniikalla yksittäinen erikoistehostesuihkaus kohti yleisöä (Barlow 2015).

Vaikka Noé väittää, ettei tahtonut seksikohtausten aitouden olevan pääpuheenaihe elokuvasta puhuttaessa, se silti on yksi käsitellyimmistä aiheista *Loveen* liittyvissä uutisartikkeleissa. Tämän lisäksi myös *Loven* elokuvajulisteissa seksi näyttelee odotetusti isoa osaa. Julisteiksi on valittu eroottisia lähikuvia, jotka tekevät heti selväksi, mikä elokuvan keskeinen teema on (kuva 5).

KUVA 5. *Love*-elokuvan mainonnassa käytettyjä elokuvajulisteita (Dodd 2016)

Loven markkinoinnissa ollaan sinänsä oltu rehellisiä elokuvalle, sillä seksi on siinä, kuten elokuvassakin, suuresti läsnä. Ja koska seksi myy, tämä markkinointityyli tuskin on ollut ainakaan haitaksi *Lovea* markkinoidessa. Seksien osuutta ja

merkitystä elokuvalla on turha vähätellä, sillä se on varmasti päällimmäinen asia, mikä elokuvasta ja sen markkinoinnista jää mieleen.

5.2 Fifty Shades of Grey (2015)

Fifty Shades of Grey (2015) on E.L. Jamesin kirjoittamaan romaaniin perustuva elokuva, jonka on ohjannut Samantha Taylor-Johnson ja käsikirjoittanut Kelly Marcel. Elokuvan genreiksi lukeutuu draama, romanssi ja trilleri. Elokuva kertoo nuoresta kirjallisuusopiskelijasta Anastasiasta, jonka mystinen ja kokenut yritysjohtaja Christian Grey viettelee. Heille syntyy jonkinlainen seksisuhde/romanssi, jonka aikana Christian tutustuttaa Anastasian BDSM-seksin saloihin. (*Fifty Shades of Grey* 2015)

Kirjailija E.L. James aloitti *Fifty Shades of Grey*n alun perin kirjoittamalla eroottista fanifiktiota Stephenie Meyerin Houkutus-saagaan omistetulle nettisivustolle. Kun hänen kirjoituksistaan tuli suosittuja, kustantaja otti häneen yhteyttä, ja *Fifty Shades of Grey* ilmestyi lopulta ihmisten ulottuville e-kirjana sekä myös perinteisessä kirjamuodossa. Kirja sai suurta suosiota etenkin 30-50 vuotiaiden naisten parissa, ja sitä myytiin ensimmäisen neljän kuukauden aikana yli 20 miljoonaa kopiota. (Green 2015.)

5.2.1 Seksikohtaukset

*Fifty Shades of Grey*n seksikohtaukset ovat epätyypillisiä sen takia, että perinteisen seksin sijaan Christian on kiinnostunut BDSM-seksistä, joka hänen tapauksessaan keskittyy naisen alistamiseen ja kontrolloimiseen. Elokuvan kuvaus BDSM-seksistä on kuitenkin monella tapaa ongelmallinen. Terveessä ja eettisessä BDSM-seksisuhteessa suostumus on suhteen kulmakivi, seksi on turvallista ja kivun tuottaminen osapuolten sopimissa rajoissa toteutettua. *Fifty Shades of Grey* -elokuvassa näin ei ole, vaan Ana myöntyy Christianin haluihin miellyttääkseen tätä oman mukavuutensa kustannuksella. Elokuva vaikuttaa erotisoivan seksuaalista väkivaltaa ilman tarvittavaa emotionaalista kypsyyttä ja kommunikaatiota henkilöiden välillä, mikä tekisi siitä turvallista. (Green 2015.)

Elokuvassa on yhteensä kuusi seksikohtausta, joissa suurimmassa osassa nainen, Ana, näytetään alasti lukuun ottamatta hänen genitaalejaan (liite 1). Christian näytetään myös joissain kohtauksissa vähissä vaatteissa, sekä takapuoli paljaana. Anan paljaat rinnat näytetään useasti seksikohtauksissa, ja myös kondomin avaaminen näytetään kuvissa. Koko elokuvan 125 minuutin kestosta, noin 20 minuuttia on seksikohtauksia (Boone, 2020). Vaikka *Fifty Shades of Grey* –elokuvan seksikohtausten pitäisi olla uskaliaita ja rajuja, Silfverberg (2015) kirjoittaa niiden vaikuttavat usein pikemminkin tylsiltä ja konservatiivisilta. Christianin hahmon on tarkoitus olla karismaattinen ja seksikäs, mutta tämä jää lähinnä vain haaveeksi Christianin lausussa tönkköjä lauseita, kuten ”Minä en rakastele, minä panen lujaa”. (Silfverberg 2015.) Elokuvassa BDSM-seksi esitetään lähinnä naisen sidontana ja naisen lyömisenä, ja vaikka turvasanoista puhutaan, niitä ei elokuvassa kertaakaan käytetä.

Toimittaja Pertti Avola (2015) kritisoi *Fifty Shades of Grey* –elokuvaa artikkelissaan *Fifty Shades of Grey on epäeroottinen elokuva erotiikasta*. Hän kommentoi elokuvan seksikohtausten olevan kliinisiä sekä äärimmäisyyksiinsä asti lavastettuja, ja naisosan esitettävän elokuvassa alistuvana sekä alistettuna hahmona, jonka kokenut mies valjastaa seksin saloihin. Avola toteaa myös, että vaikka pornoa arvostellaan paljon, naiset ovat siinä kuitenkin usein aktiivisia toimijoita, toisin kuin *Fifty Shades of Grey*ssä, jossa hän vertaa naishahmoa koulutettavaan nukkeen. (Avola 2015.)

5.2.2 Nais- ja mieskuva

Kirjaa, johon *Fifty Shades of Grey* perustuu, on kutsuttu naisille suunnatuksi peh-mopornoksi (Silfverberg, 2015). Vaikka kohdeyleisö onkin naiset, kirjan sekä elokuvan naiskuva on todella yksiulotteinen. *Fifty Shades of Grey*n seksikohtauksissa naispäähenkilö on suurimman osan ajasta täysin alasti, kun taas miespäähenkilö ei. Tämä tuntuu hieman ristiriitaiselta miettien elokuvan kohdeyleisöä, sillä tämänlainen esittäminen palvelee perinteistä miehisen katseen dynamiikkaa, jonka katsoja vaikuttaa hyväksyvän asiaa kyseenalaistamatta. (Wilken 2015.)

Elokuvan keskeinen kysymys on se, suostuuko Ana allekirjoittamaan Christianin laatiman sopimuksen, jolla hän myöntyy toimimaan Christianin niin kutsuttuna seksiorjana hänen punaisessa leikkihuoneessaan. Elokuvan alussa Christian toteaa, ettei koske Anan ennen sopimuksen kirjoittamista. Tämä kuitenkin kaatuu kovin äkkiä hänen kyvyttömyyteensä hillitä itseään Anan seurassa. Kun Christianille tämän lisäksi paljastuu, ettei Ana ole harrastanut koskaan seksiä, hän ei voi uskoa korviaan. Heidän välillään käymä keskustelu viittaa siihen, että Anan seksuaalinen kokemattomuus ja koskemattomuus tekevät vaikutuksen Christianiin, ikään kuin ne olisivat jonkinlaisia tavoiteltavia ominaisuuksia, tai tekisivät Anasta jollain tapaa arvokkaamman Christianin silmissä. Christian myös haluaa omien sanojensa mukaan korjata tämän tilanteen välittömästi, luoden tällä mielikuvan siitä, että Anan kokemattomuus on juurikin jonkinlainen tilanne, jonka mies voi korjata. Tämän jälkeen Ana ja Christian harrastavat seksiä ensimmäistä kertaa, mutta edelleen allekirjoittamatta sopimusta, jota Christian vielä hetki sitten vaati jyrkästi ennen minkäänlaista intiimiyttä heidän välillään.

Mark Hughes (2015) kirjoittaa elokuva-arvostelussaan *Fifty Shades of Grey* –elokuvan tarjoilevan meille naispääosan, jonka koko kehityskaari keskittyy miessivuosan palvelemiseen sekä edistämään hänen muutostaan tarinassa enemmän kuin omaansa. Elokuva tuntuu kannustavan perinteisiin naisrooleihin, jotka ovat alistuvaisia ja kertovat perinteistä tarinaa siitä, kuinka nainen odottaa Prinssi Uijaan saapuvan ja pelastavan hänet tylsältä normaalilta elämältään. Loppujen lopuksi elokuva opettaa, että naisten olisi kannattavaa etsiä tyydytystä alistuneisuudestaan, mutta kuitenkin vastustella sen verran, etteivät ole täysin esineellistettävissä miehiä varten. Anan hahmon kehityskaari ruokkii vahvasti perinteisiä sukupuolistereotypioita, ja elokuvan sanoma viestii, että kunhan teet tarpeeksi töitä, voit tehdä miehestäsi emotionaalisesti avoimemman. (Hughes 2015.)

Anan ainoa määrätietoinen hetki Christiania vastaan on, kun hän julistaa itsevarmasti, ettei pidä lyödyksi tulemisesta. Tämän on tarkoitus olla voimaannuttava hetki Anan hahmolle, mutta esittäytyy lähinnä loukkaavana esimerkkinä elokuvan naiskuvasta. Elokuvan maailmassa Anan vastustus esitetään uskaliaana ja rohkeana tekona, vaikka jokaisella ihmisellä pitäisi olla oikeus olla seksuaaliseen ja keholliseen itsemääräämisoikeuteen. Tämän lisäksi Christianin taipumus kontrollin ja alistamisen tarpeeseen esitetään sisäisenä kamppailuna, josta hän voi

päästä eroon romanttisen ihmissuhteen avulla. (Hughes 2015.) Tämä normalisoi Christianin käyttäytymisen sallimista, ja vahvistaa vahingollisia stereotypioita naisesta miehen pelastajana, sekä vahingollisessa ja väkivaltaisessa suhteessa pysymistä sen toivossa, että muutos ja kehitys olisi tapahtumassa tulevaisuudessa.

Tärkeä huomioitava seikka on myös se, että *Fifty Shades of Grey* on kohdistettu valtavirtaa edustaville naisille. Vaikka *Fifty Shades of Grey* –elokuvalla on myös ohjaajana, käsikirjoittajana ja alkuperäisen kirjan kirjoittajana nainen, se ei silti auta parantamaan elokuvan esittämää naiskuvaa millään tavalla. Elokuvan päähenkilö Ana on tarkoitettu edustamaan vahvaa ja itsenäistä naista, mutta elokuva esittää hänet melkein päinvastaisessa valossa. Tämä osoittaa sen, että elokuva voi silti olla ongelmallinen, vaikka sen tekijä edustaisikin tarinan päähenkilön kanssa samaa sukupuolta tai seksuaalista suuntautumista.

5.2.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Fifty Shades of Grey on erittäin heteronormatiivinen elokuva, jonka päähenkilöt Ana ja Christian edustavat todella perinteisiä versioita feminiinisyydestä ja maskuliinisuudesta. Ainoat seksuaalivähemmistöihin edes viittaavat kohtaukset sisältävät kevyttä homofobista vitsailua homoseksistä tunnelman keventämisenä. (Green 2015.) Elokuvan yhdessä kohtauksessa Ana kysyy Christianilta hänen seksuaalisesta suuntautumisestaan, mihin Christian vastaa painokkaasti, ettei ole homo. Anan kysymys kohtauksessa vaikuttaa kepeältä, mutta Christianin vastauksen jämäkyys antaa sen kuvan, ettei homous tulisi kysymykseenkään Christianin kaltaisen miehen kohdalla.

Yksi Vito Russo -testin kriteereistä on se, että elokuvassa täytyisi esiintyä vähintään yksi seksuaalivähemmistöön kuuluva hahmo. *Fifty Shades of Grey* –elokuvassa ei ole yhtäkään seksuaalivähemmistöön kuuluvaa hahmoa, joten se ei läpäise testiä. Vaikka elokuvan aihe on sinänsä edistyksellinen käsitellessään valtavirtaelokuvissa harvemmin nähtyä seksuaalisuuden toteuttamista, BDSM-seksiä, elokuva käsittelee sitä pelkästään heteronormatiivisesta näkökulmasta.

5.2.4 Markkinointi

Fifty Shades of Grey julkaistiin ystävänpäivänä 2015. Elokuvaa varten oli kehitetty kampanja, jonka tarkoitus oli herättää katsojien kiinnostus sekä vähentää stigmaa elokuvan aiheen ympärillä. Elokuvajulisteet olivat vihjailevia, mutta eivät kovin paljastavia, kuten kuvasta 6 voidaan nähdä. (James 2015.)

KUVA 6. *Fifty Shades of Grey*n elokuvamainontaa (James 2015)

Markkinoinnilla pyrittiin antamaan elokuvasta hienostunut kuva, joka houkuttelisi katsojiksi naisia sekä miehiä. Ystävänpäivä oli valittu julkaisupäivämääräksi myös sen takia, koska miesten ajateltiin olevan usein suostuvaisempia antamaan naispuolisen kumppaninsa valita elokuva ystävänpäivän kunniaksi. Kampanjan värit, musiikki sekä julkaisupäivämäärä olivat kaikki osa huolellisesti tehtyä suunnitelmaa, jolla pyrittiin antamaan elokuvasta eroottinen ja rohkea kuva vaikuttamatta liian likaiselta ja sopimattomalta. (James 2015.)

5.3 Lady Bird (2017)

Lady Bird (2017) on draamakomedia nuoren tytön, Lady Birdin, high school ajoista. Elokuvan on käsikirjoittanut Greta Gerwig, ja se on myös hänen esikois-ohjauksensa. *Lady Bird* ei perustu tositapahtumiin, mutta tarina on saanut vaikutteita Gerwigin omasta nuoruudesta. (Yrttiaho 2019.)

Poikkeuksena tyypillisiin high schoolista kertoviin elokuvaan, *Lady Bird* kertoo tarinan nuoresta tytöstä, jonka elämän keskiössä ei olekaan pojat. Tärkeimpiin ihmissuhteisiin Lady Birdin elämässä kuuluvat hänen äitinsä Marion sekä paras ystävä Julie. (Kaukonen 2018.) *Lady Bird* onkin tarina itsenäistymisen kynnyksellä olevasta nuoresta tytöstä, joka etsii itseään ja omaa paikkaansa maailmassa.

5.3.1 Seksikohtaukset

Elokvassa nähdään kohtaus, jossa Lady Bird harrastaa seksiä ensimmäistä kertaa. Kohtaus näytetään Lady Birdin näkökulmasta, ja siitä puuttuu usein seksikohtauksille tyypilliset elementit, kuten hidastukset ja romanttinen taustamusiikki. Koska kokemus on Lady Birdille pettymys, se näytetään katsojille myös kokemukselle rehellisellä tavalla. (Dunham 2019.) Kömpelö seksikohtaus auttaa katsojaa myös pääsemään paremmin päähenkilön mielenmaailmaan, mikä perustelee seksikohtauksen käyttämisen dramaturgisena välineenä. Kohtauksessa Lady Birdin kokema pettymys välittyy selkeästi myös katsojalle, mikä tekee kohtauksesta aidon ja rehellisen tuntuksen.

Lady Bird –elokuvassa seksistä puhutaan normaalisti ja arkisesti. Koulussa Lady Bird ja Julie puhuvat masturboinnista kuin mistä tahansa aiheesta, ja kotona äiti Marion pitää Lady Birdille vaivaannuttavan seksivalistuskustelun. Elokuva käsittelee nuorten elämän teemoja realistisesti ja tuo katsojalle samaistumisen tunteen. (Kaukonen 2018.) Masturbointi on yleensä esillä elokuvissa lähinnä kome-diallisena tai seksuaalisena elementtinä, mutta sitä harvoin käsitellään neutraalisti. Lady Birdin ja Julien käymä keskustelu masturboinnista vesihanavan avulla alustaa katsojalle kohtauksen, jossa Lady Bird katsoo hyvännäköisen pojan kuvaa,

mistä leikataan valuvaan vesihanaan. Elokvassa ei sinällään siis näytetä masturbointia, mutta siihen viitataan onnistuneesti. Tämä antaa myös hyvän esimerkin siitä, ettei seksin näyttäminen ole aina oleellista. Siihen voi myös viitata tai käyttää vertaiskuvallisia keinoja, ja usein ne voivat olla jopa tehokkaampia ja tarinallisempia keinoja kuin asian konkreettinen näyttäminen.

5.3.2 Nais- ja mieskuva

Lady Bird ja muut elokuvan naishahmot ovat moniulotteisia ja samaistuttavia. Vaikka elokuva kertoo Lady Birdin kasvukertomuksen, siinä käsitellään myös luopumisen teemoja Lady Birdin äidin, Marionin, näkökulmasta. Lady Bird on itsenäistymisen kynnyksellä, ja Marionin on hyväksyttävä tyttärestään luopuminen. Äidin ja tyttären suhde näyttäytyy räiskyvänä ja tulenarkana, ja elokuvan aikana nähdään heidän useita yhteenottoja.

Marion on alentava ja ylikriittinen Lady Birdiä kohtaan, mutta tätä selittää Marionin oma taustatarina, joka avautuu vähitellen elokuvan aikana. Pelko tyttärensä menettämisestä vaikuttaa myös Marionin käytökseen, mutta tämä työntää Lady Birdiä vielä etäämmälle äidistään. (Kouguell 2017.) Lady Bird pohtii elokuvan aikana useasti pitääkö hänen äitinsä hänestä ollenkaan, sillä Marion kuittailee ja kommentoi usein kärkkäästi Lady Birdille. Kuitenkin molempien hahmojen käytökselle on syynsä.

Myös elokuvan miehet ovat monipuolisia hahmoja, joilla on kaikilla omat kipukohansa ja ongelmansa. Esimerkiksi Lady Birdin isä Larry on masentunut menettäneensä työnsä, ja hänet näytetään herkkänä ja tyttärensä tukena olevana isänä. Larry auttaa Lady Birdiä hakemaan tukea kalliimpaan collegeen menoa varten salaa Marionilta, mikä paljastuessaan aiheuttaa lisää kitkaa Lady Birdin ja hänen äitinsä välille.

5.3.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Vaikka elokuvan ainoa seksuaalivähemmistöjä edustava hahmo on pienessä sivuroolissa, hänen hahmonsa ei silti määriyty pelkästään seksuaalisen suuntautumisen kautta. Kun Lady Birdin ensimmäinen poikaystävä, teatteriharrastuksesta tuttu Danny, jää bileissä kiinni toisen pojan kanssa suutelemisesta, Lady Bird on aluksi järkyttynyt ja kylmäkiskoinen Dannya kohtaan. Kuitenkin Dannyn tarvitessa lohtua, Lady Bird suhtautuuikin lopulta lempeästi entistä poikaystävänsä kohtaan ja pysyy tämän ystävänä pettymyksestään huolimatta.

Dannyn hahmoon liittyy kuitenkin paljon muutakin kuin hänen seksuaalinen suuntautumisensa. Dannyn varakkaan perheen ylellinen talo on Lady Birdin pitkäaikainen unelmatalo, jossa hän valehtelee asuvansa tehdäkseen vaikutuksen suosittuun luokkakaveriinsa. Elokuvasa Dannyn hahmo myös törmää Lady Birdin perheeseen ravintolassa, ja paljastaa vahingossa Lady Birdin salaisuuden kalliseen collegeen pääsystä tämän äidille. Danny on tärkeä sivuhahmo, jota ei voi poistaa elokuvasta huomaamatta, ja jolla on oma persoonansa seksuaalisuutensa ulkopuolella. Näistä syistä *Lady Bird* läpäisee Vito Russo -testin.

5.4 A Single Man (2009)

A Single Man (2009) on yleisemmin muotisuunnittelijana tunnetun Tom Fordin esikoisohjaus. Elokuva perustuu Christopher Isherwoodin samannimiseen romaaniin, ja sen on muuntanut käsikirjoitukseksi Tom Ford sekä David Scearce. Elokuva on luokiteltu draama ja romanssi –genreihin kuuluvaksi. (*A Single Man* 2009.)

A Single Man kertoo tarinan homoseksuaalista miehestä Georgesta, joka on yllättäen menettänyt elämänsä rakkauden Jimin autokolarissa kahdeksan kuukautta aiemmin. Elokuva sijoittuu 1960-luvun Los Angelesiin ja seuraa Georgen elämän viimeistä päivää, jonka lopuksi hän on päättänyt tehdä itsemurhan. Elokuvan alleviivaava tunne on nostalgia ja suru, jonka kanssa George on elänyt Jimin menehdyttyä.

5.4.1 Nais- ja mieskuva

Vaikka *A Single Man* tuo esille seksuaalivähemmistön edustajan tarinan herkästi ja todenmukaisesti, se ei kuitenkaan ole yhtä perusteellinen, kun katsotaan elokuvan tapaa kuvata naisia. Elokuvan ainoat naishenkilöt ovat nähtävissä vain miesten kautta; Charley Georgen hyvänä ystävänä, joka haikailee edelleen tämän perään, sekä Louis Kennyn mahdollisena naiskokeiluna. Elokuva ei läpäise Bechdelin testiä, sillä naishahmot eivät kertaakaan keskustele keskenään, sekä heidät määritellään vain miesten kautta.

On tärkeää kuitenkin huomioida, mistä elokuva kertoo. *A Single Man* on tarina homomiehestä, joka on menettänyt elämänsä rakkauden. Bechdelin testin läpäisemättömyys on ymmärrettävää, sillä tämän tarinan keskiössä on miehet. Jos elokuvassa olisi nainen toisessa pääosassa tai erittäin tärkeässä sivuroolissa, olisi kyseenalaisempaa olla läpäisemättä Bechdelin testiä.

5.4.2 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Vaikka elokuva käsittelee yhtenä aiheena homoparin pitkäaikaista rakkautta, elokuva ei silti näyttäytyä vain ns. homoelokuvana, vaan universaalina tarinana rakkauden menettämisestä. Elokuvan keskiössä ei ole Georgen seksuaalinen identiteetti, sen kanssa kamppaileminen tai sen löytyminen, vaan tarina menetyksestä, jonka kuka tahansa voi kokea. *A Single Man* sijoittuu ajalle, jolloin homoseksuaalisuus oli aiheena esillä yhteiskunnassa, mutta sitä pidettiin usein sairautena ja poikkeavaisuutena. George mainitseekin elokuvassa hänen kaltaistensa olevan näkymättömiä yhteiskunnassa, mikä piti paikkansa 1960-luvulla.

Vuonna 1948 Kinsey esitti kirjassaan *Sexual Behavior in the Human Male*, että miehen seksuaalisuus vaihtelisi jatkumolla täysin homoseksuaalisuuden ja täysin heteroseksuaalisuuden välillä. Tämän jälkeen 1950-luvulla perustettiin ensimmäinen Gay Rights -ryhmä, ja 1960-luvulla ensimmäinen osavaltio Yhdysvalloissa dekriminalisoi homoseksuaalisuuden. Gay Rights Movement sai alkunsa vasta vuonna 1969, jolloin Stonewall Innissä syntyi kapina, jota seurasi monien päivien protestit seksuaalivähemmistöjen oikeuksia vaatiin. (History 2020.)

Vaikka elokuvassa ei tuoda ilmi seksuaalivähemmistöjen historian vaihteita, 1960-luvun ihmisten suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin tulee ilmi pienissä yksityiskohdissa. George ei kohtaa suoranaista uhkailua tai pelkoa väkivallasta seksuaalisuutensa vuoksi, mutta hänen elämänsä on osittain rajoitetumpaa. Kun Jim kuolee, George saa tiedon asiasta tämän serkulta, sillä kukaan muu ei ollut aikeissa ilmoittaa Georgelle. Jimin perheen suhtautuminen Georgeen ei vaikuta kovin myönteiseltä, sillä häntä ei myöskään haluta hautajaisiin. George on joutunut salailemaan pitkäaikaista kumppaniaan yhteiskunnan suhtautumisen takia, ja joutuu myös suremaan hänen menettämistään suureksi osaksi yksin.

Elokuvan ohjaaja Tom Ford on homoseksuaali, kuten oli myös alkuperäisen romaanin kirjoittaja Christopher Isherwood. Tämä on huomionarvoista siksi, koska seksuaalivähemmistöistä kertovien elokuvien ohjaajat, kuten suurin osa ohjaajista muutenkin, ovat useimmiten heteroseksuaaleja miehiä. Kuitenkin *A Single Manin* kohdalla kyseessä on tarina, jonka kertoja jakaa myös tarinan päähenkilön kokemuspohjan ja pystyy jo pelkästään tämän takia tuomaan siihen uudenlaista syvyyttä. Tarinaa ei nähdä heteromiehen katseen läpi, vaan seksuaalivähemmistön edustaja kertoo tarinaa toisesta seksuaalivähemmistön edustajasta. Elokuva läpäisee Vito Russo -testin kriteerit siis kirkkaasti, esittämällä seksuaalivähemmistön edustajan muunakin kuin vain seksuaalisena suuntautumisenään.

5.4.3 Markkinointi

Vaikka nykyaikana suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin on paljon suvaitsevampaa kuin *A Single Man* –romaanin julkaisuaikana vuonna 1964, elokuvaa markkinoidessa päähenkilön homoseksuaalisuutta vaikutettiin häivyttävän piiloon. Elokuvan julisteissa (kuvat 7 ja 8) näytetään Georgen lisäksi hänen paras ystävänsä Charley, joka on elokuvassa paljon pienemmässä osassa kuin Georgen menehtynyt kumppani Jim ja Georgen oppilas Kenny. Toisessa julisteessa George ja Charley makaavat kahdestaan sängyllä, ja toisessa Charley on painanut päänsä Georgen rinnalle. Elokuvajulisteesta voi helposti tulkita Georgen ja Charleyn suhteen romanttiseksi, mitä se ei kuitenkaan ole. Tämän takia elokuvajulisteiden *straightwashing* saattaa johtaa katsojaa harhaan elokuvan sisältöä ajatellen. (Cox 2010, Vilensky 2009.)

KUVAT 7 ja 8. A Single Man elokuvajulisteita (IMDB 2009)

*A Single Man*in trailereissa jatkui samankaltainen kehityskaari kuin elokuvajulistusten kohdalla. Alkuperäinen traileri, joka oli tehty ennen elokuvan oikeuksien myyntiä The Weinstein Companylle, näytti Georgen suutelemassa Jimiä sekä Charleytä, ja myös tuijottamassa nais- ja miesoppilasta silmiin. The Weinstein Companyn julkaisema traileri elokuvasta oli pääosin samanlainen kuin alkuperäinen, kuitenkin poistaen Georgen suudelman Jimin kanssa, sekä miesoppilaan tuijottamisen. Trailerista myös poistettiin selkeästi homoeroottisimmat kohtaukset: kohtaus, jossa George juoksee alasti mereen Kennyn kanssa ja kohtaus, jossa George polttaa savuketta miesprostituoidun kanssa. Trailerilla pyrittiin luomaan Oscar-kuhinaa elokuvan ympärille, ja on veikkattu, että elokuvan homoutta on pyritty silottelemaan siksi, että elokuva miellyttäisi myös homofobisia Oscarakatemia jäseniä. (Knegt 2009.) Vaikka homous ei ole elokuvan tärkein sisältö, vaikuttaa harhaanjohtavalta piilottaa kaikki viittaukset siitä elokuvan markkinoinnissa. Tällä myös ylläpidetään heteronormatiivista kulttuuria, ja annetaan ikävä esimerkki siitä, että homous on jotain, mitä pitää varoa tuomasta esille. Tämänkaltaisella markkinoinnilla pyritään miellyttämään suurta yleisöä tuottavuuden takia, sen sijaan, että markkinoitaisiin elokuvan todellista tarinaa ja sanomaa sen taiteellisen merkityksen takia.

5.5 Moonlight (2016)

Moonlight (2016) on Barry Jenkinsin ohjaama elokuva mustan pojan kasvukertomuksesta. Elokuva on genreltään draama, ja se sijoittuu pääosin köyhään naapurustoon Miamissa. *Moonlight* käsittelee päähenkilön Chironin kasvua pojasta mieheksi sekä hänen kamppailuaan oman identiteettinsä kanssa. (*Moonlight* 2016.)

Alkuperäisen näytelmän *In Moonlight, Black Boys Look Blue* kirjoittaja Tarell Alvin McCraney, jonka elämään tarina perustuu, oli mukana näytelmän muuntamisessa käsikirjoitukseksi ohjaajan Barry Jenkinsin kanssa. McCraneyn ja Jenkinsin taustoissa oli paljon yhtäläisyyksiä, joka auttoi tuomaan elokuvaan paljon syvyyttä ja tekijöiden henkilökohtaista näkökulmaa. Elokuvassa käsitellään Chironin ja Kevinin välistä suhdetta, sekä Yhdysvalloissa ilmenevää homofobisuutta, joka korostuu mustien kulttuurissa erityisesti miesten kohdalla. (Adams 2017.)

5.5.1 Seksikohtaukset

*Moonlight*tissa nähdään kaksi seksikohtausta (liite 1). Dunham (2019) kirjoittaa artikkelissaan *How to Write and Direct Sex Scenes*, kuinka kohtaus, jossa Chiron on rannalla ystävänsä Kevinin kanssa, kuvaa aidosti päähenkilön tuntemuksia ja näyttää katsojalle Chironin haavoittuvaisimmillaan. Seksikohtauksessa näytetään, mitä tapahtuma merkitsee Chironille, ja pitää hänen kokemuksensa keskiössä pelkän seksin sijasta. Tällainen seksikohtaus on erinomainen esimerkki hyvin kirjoitetusta seksikohtauksesta, joka vie elokuvaa eteenpäin ja on rehellinen hahmojen kehitykselle. (Dunham 2019.)

Toinen elokuvassa nähtävä seksikohtaus on Chironin unessa näkemä hetki, jossa Kevin harrastaa seksiä naisen kanssa. Näiden kahden kohtauksen lisäksi elokuvassa ei seksiä näytetä, vaikka siihen saatetaan viitata keskusteluin tai elein. Seksillä ei mässäillä *Moonlight*tissa, vaan sen avulla painotetaan tiettyjen hetkien merkitystä ja viedään elokuvan juonta eteenpäin. Esimerkiksi Chironin näkemä uni Kevinistä harrastamassa seksiä kertoo katsojalle Chironin ajatuksista ja pohdinnoista Kevinistä ja seksuaalisuutta kohtaan.

5.5.2 Nais- ja mieskuva

Moonlight sisältää monipuolisia ja vivahteikkaita nais- ja mieskuvauksia. Chironin äiti Paula on huumeriippuvainen, joka laiminlyö Chironia. Isä ei ole kuvioissa, mutta isähahmoksi ilmestyy sattumalta Juan, joka ottaa Chironin omien siipiensä suojaan tyttöstävänsä Teresan kanssa. Vaikka Chironin biologiset vanhemmat ovat hylänneet hänet, lempeät ja välittävät Juan ja Teresa ovat Chironille kuin oikeat vanhemmat.

Chironin kasvu pojasta mieheksi on myös täynnä vaihtelevuutta. Lapsena Chiron on pieni ja hontelo kiusattu poika, mutta aikuisuuteen siirtyessä hänestä on tullut lihaksikas ja jopa hieman pelottava mies. Vaikka Chironin hahmo kokee suuren muutoksen aikuistuessaan, hänen sisimpänsä on pysynyt melkein entisellään. Chiron ilmaisee tunteitaan todella vähäsanaisesti ja vähäeleisesti jo pienestä asti, ja aikuistuessaan tämä vielä korostuu. *Moonlight* tuo hyvin esille sen, kuinka tietynlainen miehisuus ja machous tekevät haastavaksi miesten kyvyn puhua ja kertoa tunteistaan. Vaikka Chiron on aikuisena vähäpuheinen ja lihaksikas iso mies, Kevinin kohtaaminen aikuisiällä auttaa Chironin näyttämään haavoittuvaisuutensa ja uskaltautumaan avautua Kevinin seurassa. *Moonlight* onnistuu näyttämään realistisia kuvauksia ihmisistä ja erilaisista ihmissuhteista, ilman stereotyyppioihin lankeamista.

Joseph Walshin (2017) haastattelussa Barry Jenkins kertoo, ettei hän halunnut yleisön luulevan hänen yrittäneen määritellä mustan miehen identiteettiä elokuvan avulla. Hänen tavoitteensa oli luoda realistinen representaatio sellaisesta elämästä, jonka hän tiesi hyvin. Jenkins sanoi pyrkineensä tarjoamaan sellaista representaatiota mustalle yhteisölle, mikä ei perustu stereotyyppioihin ja jollaista ei olla nähty ennen. (Walsh 2017.)

Vaikka *Moonlight* onnistuu luomaan monipuolisia hahmoja, se ei silti läpäise Bechdelin testiä, sillä elokuvassa naishahmot eivät keskustele kertaakaan keskenään. Bechdelin testi voi yleensä antaa osviittaa siitä, minkälainen representaatio elokuvissa on, mutta *Moonlight* osoittaa sen, ettei testin tulos kuitenkaan

ole aina absoluuttinen totuus. Vaikka elokuvan naishahmot eivät keskustele keskenään, heillä on eheät persoonat ja tärkeä osa elokuvassa. Naiset ovat siis esitetty hyvin, mutta heidän osuutensa elokuvasta on pieni.

5.5.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Moonlight läpäisee Vito Russo -testin, sillä se käsittelee keskeisenä teemanaan Chironin seksuaalisuutta. Vaikka elokuva sijoittuu nykyaikaan, suhtautuminen homoseksuaalisuuteen vaikuttaa vielä tabulta yhteisössä, jossa Chiron elää. Maskuliinisuus on korostetussa asemassa, ja homoseksuaalisuus vaikuttaa olevan tätä uhkaava asia, mikä tulee ilmi esimerkiksi Chironin äidin haukuessa poikaansa hintiksi, ja kun häntä kiusataan koulussa pienen kokonsa takia isompien poikien toimesta. Chironin isähahmo Juan on elokuvassa maskuliinisuuden ruumiillistuma, mutta hänen lempeä ja häpeilemätön hyväksyntänsä Chironia kohtaan hänen pohtiessaan omaa seksuaalisuuttaan rikkoo sen yleistyksen, jonka mukaan mustat ihmiset ovat homofobisempia kuin valkoiset (Trasher 2016). Elokuva käsittelee tärkeitä asioita, sillä seksuaalisen suuntautumisen käsittely ja hyväksyntä ottavat vaikutuksia myös siitä yhteisöstä, mikä ympäröi ihmistä.

Steven Trasher (2016) kirjoittaa artikkelissaan, kuinka Amerikassa homous nähdään pääasiassa valkoisten ihmisten ominaisuutena. Seksuaalivähemmistöihin kuuluvien rodullistettujen ihmisten representaatio on vähäisempää, eikä heidän kohtaamiin vaikeuksiin kiinnitetä yhtä paljon huomiota. *Moonlight* tuo esille myös tämän puolen seksuaalivähemmistöjen kokemasta kohtelusta, sillä syrjintä on erilaista sen kohdistuessa valkoiseen seksuaalivähemmistön edustajaan verrattuna rodullistettuun seksuaalivähemmistön edustajaan, johon esimerkiksi poliisi-valvonta vaikuttaa eri tavalla. *Moonlight* tuo ilmi mustan ihmisyyden luovuuden ja nerokkuuden näyttämällä siitä muutakin kuin mustan kulttuurin kipukohtat. (Trasher 2016.)

5.6 Carol (2015)

Carol on Todd Haynesin ohjaama draamaelokuva, jonka on käsikirjoittanut Phyllis Nagy ja joka perustuu Patricia Highsmithin kirjoittamaan kirjaan *The Price of Salt*. Patricia Highsmith kirjoitti *The Price of Salt* oman kokemuksensa innoittamana, mutta elokuva ei ole kokonaisuudessaan tositapahtumiin perustuva (Cotkin 2015). *The Price of Salt* ilmestyi vuonna 1952 ensin salanimellä, sillä Highsmith ei halunnut kirjan aiheen tulevan sekoitetuksi hänen omaan yksityiselämäänsä (Rantanen 2016).

Carol (2015) sijoittuu 1950-luvun New Yorkiin, ja kertoo kahden naisen rakkaustarinan aikana, jolloin asia oli tabu. Carol on avioeroa läpikäyvä nainen, joka tapaa tavaratalossa joulun alla työskentelevän nuoren Theresen. Heidän välilleen syntyy romanssi, joka etenee vähitellen yhteiskunnan normeista ja Carolin ex-miehen vastustuksesta huolimatta. (Carol 2015.)

5.6.1 Seksikohtaukset

*Carol*issa näytetään vain yksi seksikohtaus Carolin ja Theresen välillä (liite 1). Toiseen seksikohtaukseen myös viitataan, mutta sitä ei näytetä. Vaikka seksikohtauksia on vain tämä yksi, se ei silti vie pois naisten välistä romanttista ja seksuaalista jännitystä, vaan mahdollisesti jopa korostaa sitä.

Ohjaaja Haynes oli valinnut esittää Theresen hahmon elokuvassa neitsyenä, mikä tekee seksikohtauksesta vielä entistä intensiivisemmän Theresen pyytävässä Carolia viemään hänet sänkyyn. Tämä viestii katsojalle selkeästi sen, että Therese todella on valmis jakamaan vartalonsa toisen ihmisen, Carolin, kanssa ensimmäistä kertaa. Haynes on onnistunut kuvaamaan *rakkautta ensisilmäyksellä* -tapaisen viehättymisen ja vetovoiman erittäin hyvin käyttämällä taitavasti visuaalisia keinoja liiallisen dialogilla selittämisen sijasta. (Wilson 2016.)

5.6.2 Nais- ja mieskuva

Carol esittää meille erilaisia 1950-luvulle mahdollisia naiskuvauksia. Elokuvan nimihenkilö Carol esitetään aluksi perinteisenä kotirouvana, jolla on mies sekä lapsi. Kuitenkin Carol on irtautumassa tästä roolista, mikä esittäytyy aikakaudelle epätyypillisenä. Therese taas on nuorempi ja kokemattomampi nainen, joka kuitenkin valitsee perinteisen elämäntyylin sijaan lähteä Carolin matkaan tutkimaan vaihtoehtoisia tapoja elää. Molemmat naiset näyttävät ulkoisesti kuitenkin aikakaudelle tyypillisiltä naisilta, eikä heidän ulkonäkönsä vihjaa mihinkään ns. normaalista poikkeavaan. Tämän takia Carol ja Therese saavat olla keskenään verrattain rauhassa, ilman ihmisten epäilyjä mistään aikakaudelle sopimattomasta.

Elokuvan ohjaaja, Todd Haynes, on myös homoseksuaali. Vaikka hän onkin mies, eikä siis samaa sukupuolta tarinan päähenkilöiden kanssa, hänellä on selvästi ymmärrys siitä, millaista mahdollisesti oli olla seksuaalivähemmistöön kuuluva ihminen 1950-luvulla. Sen sijaan, että *Carolia* värittäisi miehinen katse, Haynes on onnistunut viemään elokuvaa toiseen suuntaan. Haynesin ohjaustyyli päästää katsojan kokemaan tarinaa Carolin ja Theresen katseiden läpi, sillä monien kohtausten fokus on heidän keskenäisissä katseissaan. Lisäksi Therese on valokuvaaja, joten hän katsoo *Carolia* myös kameransa linssin läpi. Tämä tuo uuden ulottuvuuden Theresen tapaan katsoa *Carolia*, hänen luodessaan itse omaa tapaansa havainnoida *Carolia* sekä maailmaansa. (The Feminist Spectator 2015.)

Koska *Carolin* keskiössä ovat naiset, miesten kuvaus elokuvassa on suppeampaa. Elokuvassa miehet esittäytyvät lähinnä sivuhahmoina, jotka ovat pakollisia elementtejä tuodakseen ilmi ajalle tyypillisen heteronormatiivisuuden painostuksen heterosuhteisiin. Kaikki mieshenkilöt, Richard, Harge ja Dannie ovat Carolin ja Theresen potentiaalisia tai entisiä kumppaneita, mutta heitä kohtaan Carol ja Therese eivät tunne samanlaista kiintymystä vai viehätystä kuin toisiaan kohtaan. *Carol* läpäisee Bechdelin testin helposti, sillä päähenkilöinä on kaksi nimettyä naista, joiden keskenäiset keskustelut eivät liity pelkästään miehiin.

5.6.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Lesbous oli Yhdysvalloissa 1940-1950-luvuilla tabu, jonka julkituominen oli vaikeaa ja vaarallista. Seksuaalivähemmistöihin kuuluvat ihmiset koettiin yleisesti ottaen perversseinä sekä turvallisuusriskinä. Sodan jälkeisinä vuosina naisten odotettiin menevän naimisiin ja hankkivan lapsia, elävän siis idyllistä perhe-elämää. Kuitenkin vuonna 1952 julkaistu *Kinseyn raportti*, joka käsitteli naisten seksuaalisuutta, esitti kuuden prosentin 20-35-vuotiaista naisista olevan lesboja. Kun seksuaalivähemmistöihin kuuluvat naiset ajautuivat kohti suurkaupunkeja, näihin syntyi keskittymiä, joissa oli turvallisia ja ahdisteluvapaita tapaamispaikkoja lesboille baarien muodossa. (Cotkin 2015.)

Carol onnistuu tuomaan ilmi katsojalle 1950-luvun yhteiskunnan suhtautumisen seksuaalivähemmistöihin sivulauseilla ja pienillä yksityiskohdilla. Myös yhteiskunnallinen paine perhe-elämään on näkyvillä varsinkin Carolin elämässä, ja vastoin yleisiä odotuksia, Carol pyrkiikin irtaantumaan tästä mallista, vaikka onkin elänyt yleisesti hyväksytyssä perheidyllissä jo monta vuotta. Koska Therese on Carolia nuorempi, hän ei ole vielä joutunut mukautumaan yhteiskunnan odotuksiin, mikä näkyy myös hänen suhtautumisessaan omaan viehättymiseensä Caroliin. Vaikka samaa sukupuolta olevat romanssit ovat poikkeuksellisia heidän ajassaan, Therese ei näytä vastustavan tai peittelevän tunteitaan Carolia kohtaan.

Kun *Production Code* sääтели elokuvia Hollywoodissa vuosina 1934-1968, elokuvilta kiellettiin näyttämästä minkäänlaista seksuaalista perversiota. Tällöin elokuvien lesborepresentaatio näyttäytyi lähinnä naisten välisinä pitkinä katseina, kaiken muun ollessa kiellettyä näyttää elokuvakankaalla. *Carol* ei myöskään esitä lesboutta seksuaalisena näytöksenä heteromiesten katsetta varten, mistä muun muassa elokuvaa *Adelen elämä: osat 1 ja 2* on kritisoitu. Elokuvan laskelmoidut ja kaipaavat katseet vievät katsojan kokemaan elämää lesbojen näkökulmasta 1950-luvulla. (White 2015.)

Elokuvan käsikirjoittaja Phyllis Nagy kertoo *The Guardianille* antamassaan haastattelussa (Cocozza 2015), kuinka ohjaaja Todd Haynesin onnistui *Carolissa* antaa henkilöiden lesbouden olla. Elokuvassa lesbous ei näyttäydy ongelmana, ja

siitä puhuttaessa se esitetään normaalina. Elokuvan kaikki naiset, myös Sarah Paulsonin näyttelemä Carolin ystävä Abby, ovat lesboja, mutta silti heidän ihmissuhteet näyttävät kuin mitkä tahansa ihmissuhteet, alleviivaamatta hahmojen seksuaalista suuntautumista. Usein naisista kertovat tarinat keskittyvät aina jollain tavalla miehen ympärille. On hyväksyttävää ja tuttua kertoa tarinaa naisista, jotka haluavat raskaaksi tai ovat mustasukkaisia toisesta naisesta. Naishahmoja kohtaan on edelleen hienovaraisia misogynian värittämiä ennakkoluuloja, samoin kuin elokuvissa esiintyy homofobiaa seksuaalivähemmistöjä kohtaan. Usein myös lesboista kertovat elokuvat ovat miesten tekemiä, millä on loppujen lopuksi vaikutus myös lesbojen esittämistapaan. Nagy kokee, että elokuvissa on vieläkin liian vähän moniulotteisia ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvia naishahmoja. (Cocozza 2015.)

Carol läpäisee Vito Russo -testin, sillä elokuvan päähenkilöt ovat naisia, jotka kuuluvat seksuaalivähemmistöön. Lisäksi heidän persoonissaan on paljon muuta kuin viehättyminen samaa sukupuolta oleviin ihmisiin, mikä tekee heidän hahmoistaan kokonaisia ja uskottavia. Vaikka *Carol* on seksuaalivähemmistöön kuuluvien henkilöiden rakkaustarina, se on samalla myös universaali tarina rakkaudesta ja sen tiellä olevista esteistä.

Seksuaalivähemmistöistä kertovissa elokuvissa valkoisten homomiesten tarinat ovat suurimmassa osassa, eikä naisrakkaudesta kertovat tarinat ole yhtä hyvin edustettuina. Useasti myös tarinat naisten välisestä rakkaudesta ovat traagisia, koomisia tai hyperseksualisoituja. Realistiset kuvaukset ovat edelleen harvassa, minkä takia *Carol* on poikkeuksellinen elokuva omassa lajissaan. *Carolissa* katsojille tarjoillaan onnellinen loppu rakkaustarinalle, mikä on seksuaalivähemmistöistä kertoville elokuville myöskin harvinaista. (Wilson 2016.)

5.7 Adelen elämä: osat 1 ja 2 (2013)

Adelen elämä: osat 1 ja 2 (2013), alkuperäiseltä nimeltään *La Vie d'Adèle – Chapitres 1 & 2* ja tutummin englanninkieliseltä nimeltään *Blue Is the Warmest Colour*, on Julie Marohin sarjakuvaan perustuva romanttinen draamaelokuva. Elokuvan on ohjannut Abdellatif Kechiche ja muuntanut käsikirjoitukseksi Abdellatif

Kechiche sekä Ghalia Lacroix. Viitataan tässä luvussa elokuvaan nimellä *Adelen elämä* virallisen *Adelen elämä: osat 1 ja 2* sijasta.

Adelen elämä (2013) kertoo nuoren Adèlen ensirakkaudesta ja hänen seksuaalisesta heräämisestään sekä itsensä löytämisestä. Elokuva seuraa Adèlen kasvua lukioikäisestä aikuiseksi, minkä keskiössä on romanssi sinihiuksisen Emman kanssa. Adèlen ja Emman romanssi jatkuu pitkään, mutta ajan myötä heidän suhteensa dynamiikka muuttuu ja lopulta se myös päättyy. (*Adelen elämä: osat 1 ja 2* 2013)

5.7.1 Seksikohtaukset

Vaikka *Adelen elämässä* on vain kuusi seksikohtausta (liite 1), ne vievät elokuvan kestosta jopa lähes 20 minuuttia (Pond 2013). Koska elokuva kertoo teini-ikäisen Adèlen ensimmäisistä ihmissuhteista ja aikuisuuteen siirtymisestä, elokuvan seksikohtaukset ovat perusteltavissa, sillä seksillä ja seksuaalisuudella on iso rooli näissä asioissa. Vaikka useat elokuvan seksikohtauksista ovat tarinallisesti perusteltuja, niiden motiiveista herää myös kysymyksiä. Kun Adèle ja Emma harrastavat seksiä ensimmäistä kertaa, seksikohtaukseen tullaan välittömästi heidän ensimmäisen suudelmansa jälkeen, ilman sen suurempaa pohjustusta. Vaikka Adèlen ja Emman välille on jo näytetty syntyvän läheisyyttä ja ihastusta, yllättäen heti ensisuudelman jälkeen alkavassa 7 minuuttia kestävässä seksikohtauksessa on suuri kontrasti sitä edeltävälle kohtaukselle. Adèle ja Emma eivät puhu kohtauksen aikana ollenkaan, ja kaikki heidän välillä tapahtuva toiminta vaikuttaa suoraviivaisesti ja määrätietoisesti tapahtuvalta, mikä vaikuttaa epärealistiselta ajatellen, että Adèle on kohtauksessa ensimmäistä kertaa naisen kanssa.

Elokuvakriitikko Manhola Dargisin (2013) kertoo artikkelissaan, kuinka Julie Maroh, alkuperäisen sarjakuvan kirjoittaja, jota ei konsultoitu sarjakuvaa muunnettaessa elokuvaksi, kritisoi elokuvan ilmestymisen jälkeen sen tapaa kuvata lesboseksiä. Hän kuvaili seksikohtauksia brutaaleiksi ja kylmiksi esityksiksi, mitkä muistuttivat pornoa ja joista puuttuu ns. oikeat lesbot. Myös Dargis pohti artikkelissaan, kuinka elokuvan seksikohtauksista tuntuu puuttuvan naiset ylipäätään.

Adèle ja Emma esitetään seksikohtauksissa strategisissa, huolellisesti asetelluissa asennoissa (kuva 9), joissa elokuvassa muuten läsnä oleva realismi kari-see pois. Seksi on tehty esteettisesti miellyttävän näköiseksi todenmukaisen sijasta. (Dargis 2013.)

KUVA 9. Adelen ja Emman välinen seksikohtaus (Allen P., Gilchrist T.)

Artikkelissaan *Blue Is The Warmest Colour: Abdellatif's Male Gaze And His Treatment Of Love*, toimittaja Sonia Singh (2020) kuvailee Adelen elämän seksikohtausten olevan intensiivisiä, muttei koskaan kömpelöitä. Seksikohtauksissa naisten iho on hohtava ja karvaton, ja vaikka genitaalit ovat näkyvissä, mitään ruumiin erittäviä nesteitä ei näytetä. Kohtaukset ovat siistejä ja hienostuneen oloisia, eivätkä koskaan sotkuisia. Singh kuvaa kohtausten olevan kuin suoraan miesten fantasiaista, muokattuna esteettisesti miellyttävämmiksi ja elokuvamuotoon sopiviksi. (Singh 2020.)

5.7.2 Nais- ja mieskuva

Adelen elämä läpäisee Bechdelin testin, mutta siitä huolimatta se esittää elokuvan naiset ajoittain miehisen katseen värittämässä valossa. Elokuva kuvaa monipuolisesti nuoren Adèlen kohtaamia tunteita, ja kameran tiiviit kuvat tuovat Adèlen myös fyysisesti katsojan lähelle. *Adelen elämässä* ei ole kuin muutama mies sivuhahmoissa, joten elokuvan mieskuva ei ole kovin monipuolinen. Nais-hahmot ovat elokuvan pääosassa, ja heidän kuvauksensa on suuren osan ajasta moniulotteista ja kiinnostavaa.

Miehisen katseen olemassaolo elokuvassa ei ole välttämättä päivänselvää, mutta sen läsnäolon elokuvassa voi aistia. Singh (2020) kirjoittaa artikkelissaan, kuinka elokuvan jotkin kuvakulmat Adèlesta ja Emmasta tuntuvat kallistuvan välillä jopa tirkistelyn puolelle. Vaikka kameratyöskentely on avokätistä, ja elokuva onnistuu kuvaamaan rakastumisen haavoittuneisuutta sekä muita tunteita taitavasti, sen seksualisoivat kuvat Adèlesta ja Emmasta tuovat miehisen katseen läsnäolon katsojan tietoisuuteen. (Singh 2020.)

Dargis (2013) kirjoittaa artikkelissaan, että elokuvalla on yleisiä ongelmia sen representaatioissa. Hän viittaa tekstissään myös taidekriitikko John Bergerin kirjaan *Ways of Seeing* käyttämään lausahdukseen: Men look at women. Women watch themselves being looked at, jonka voi karkeasti suomentaa näin: Miehet katsovat naisia. Naiset katsovat itseään ollessaan katseiden kohteena. *Adelen elämässä* tilanne on juurikin tämä, kun miesohjaaja tarjoilee katsojille kolmetuntisen elokuvan naisista. Dargis toteaa myös, ettei seksikohtaukset itsessään tee *Adelen elämästä* ongelmallista, vaan elokuvan patriarkaaliset käsitykset seksistä ja tämän näkyminen tavassa kuvata Adèlen vartaloa erittäin tiiviin kuvin ja esittäen sen olevan mysteeri, jonka ratkaisemisessa Emma vaikuttaa hetken aikaa pystyvän olevan avuksi. (Dargis 2013.)

Adelen elämä herätti kohua alun perin pitkien seksikohtauksiensa takia, mutta elokuvan ilmestymisen jälkeen puheenaiheeksi nousi myös se, kuinka elokuva esittää tarinan naisen seksuaalisuudesta miehen fantasian muodossa (Pond 2013). Elokuvan ohjannut ja käsikirjoittanut Abdellatif Kechiche kohtasi myös kritiikkiä näyttelijöidensä kohtelusta, etenkin seksikohtauksia kuvatessa. Elokuvan päätähdet Lea Seydoux ja Adèle Exarchopoulos kuvailivat kuvauksia sietämättömiksi, Seydoux sanoen myös tunteneensa olevan kuin prostituoitu. (Greenhouse 2013.)

5.7.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Adelen elämä läpäisee Vito Russo -testin, koska sen päähenkilöt ovat seksuaalivähemmistöön kuuluvia, eivätkä heidän persoonansa määrity pelkästään tämän

ominaisuuden perusteella. Vaikka ihastuminen samaa sukupuolta edustavaan ihmiseen vaikuttaa tulevan Adèlelle yllättäen, ei elokuva jää miettimään, onko tällainen ihastuminen väärin tai kummallista. Elokuvan sanoma on selkeä: Rakkauksella ei ole sukupuolta, kuten vanhempi tatuoitu mies sanoo Adèlelle homobaariin sijoittuvassa kohtauksessa (Avola 2013).

Elokuva ei näyttäydy ns. homoelokuvana, vaikka kyseessä onkin samaa sukupuolta olevien rakkaustarina. Tämä on itsessään jo virkistävää, sillä usein ns. homoelokuvat keskittyvät homouden käsittelyyn ja kaapista ulos tulemiseen sen sijasta, että kerrottaisiin tarinoita seksuaalivähemmistöistä ihmisinä, eikä pelkästään seksuaalivähemmistöjen edustajina. *Adelen elämä* on osaltaan tarina Adèlen oman seksuaalisuutensa löytämisestä, mutta se ei ole elokuvan keskeisin narratiivi.

5.8 Nuoren naisen muotokuva (2019)

Nuoren naisen muotokuva (2019), alkuperäiseltä nimeltään *Portrait de la jeune femme en feu*, on 2019 vuonna ilmestynyt elokuva, jonka on ohjannut ja käsikirjoittanut Céline Sciamma. Elokuva sijoittuu 1700-luvun lopulle, ja kertoo naisten välisestä rakkaudesta. Taidemaalari Marianne on palkattu maalaamaan muotokuva Héloïsesta, jotta hänen tuleva aviomiehensä saisi nähdä Héloïsin ennen naimisiinmenoa. Héloïse on kuitenkin vastahakoinen liittoa kohtaan, eikä tämän takia suostu poseeraamaan muotokuvan mallina. Mariannen tehtävä on esiintyä Héloïsen seuraneitinä, ja maalata muotokuva häneltä salaa. (Nuoren naisen muotokuva 2019.)

Héloïsen näyttelijä Adèle Haenel sekä elokuvan ohjaaja Sciamma ovat entisiä kumppaneita. Vaikka heidän ihmissuhteensa romanttinen puoli on jo tullut päätökseensä, Sciamma kertoo Haenelilla olevan edelleen suuri vaikutus hänen töihinsä. Sciamma ja Haenel löysivät toisensa ensimmäistä yhteistä elokuvaa tehdessään, ja tätä peilaten myös *Nuoren naisen muotokuvassa* Marianne rakastuu Héloïseen tutkiessa ja havainnoidessa tätä muotokuvan maalausta varten. (Miller 2020.)

5.8.1 Seksikohtaukset

Toimittaja Rachel Syme (2020) kuvailee artikkelissaan *“Portrait of a Lady on Fire” Is More Than a “Manifesto on the Female Gaze”* Sciamman tapaa kuvata naisten välistä rakkautta keskittyen henkilöiden välillä ilmenevien aitojen yhteyksien kuvaamiseen sen sijaan, että hän kuvaisi naisten välisen rakkauden aikakaudelle tyypillisesti tabuna ja keskittyisi sen häpeä- ja shokkiaspekteihin. *Nuoren naisen muotokuvassa* ei näytetä yhtäkään Héloïsen ja Mariannen välistä seksikohtausta, mutta he heräävät elokuvan aikana samasta sängystä kolme kertaa, josta voi olettaa heidän viettäneen yön yhdessä (liite 1) (kuva 10). Symen mukaan Sciamman elokuvan säädyllyisyys tuntuu osittain jopa *Adelen elämä* -elokuvan kritisoinnilta, missä miesohjaaja Kechiche sisällytti elokuvaan monia kohuttuja naisten välisiä seksikohtauksia. *Nuoren naisen muotokuvan* paljastavin alastonkohtaus on kohtaus, jossa Héloïse makaa sängyllä hänen alapäänsä peittona vain pieni peili, josta Marianne tarkastelee peilikuvaansa omakuvansa piirtämisen apuna. (Syme 2020.)

KUVA 10. Héloïse ja Marianne sängyssä (IMDB 2019)

Miehisen katseen puuttuminen näkyy myös naisten alastomuuden kuvaamisessa. Kohtaukset, joissa Héloïse ja Marianne ovat alasti, näyttävät naiset luonnollisissa asennoissa, luonnollisessa olomuodossaan. Naisten alastomuutta ei hyperseksualisoida, vaan se näytetään normaalina asiana, sitä turhia alleviivaimatta. Elokuvassa näytetään myös naisten kainalokarvat, mitä ei usein elokuvissa näe. Tämäkin korostaa elokuvan todenmukaisuutta ja naisten rehellistä kuvaamista.

5.8.2 Nais- ja mieskuva

Sciamma on kutsunut Nuoren naisen muotokuvaa naiskatseen manifestoksi, Syme (2020) kirjoittaa. Hän kuvailee artikkelissaan Sciamman onnistuvan kääntää miesnäkökulmasta nähdyt asiat elokuvassa naisen katseen eduksi. Elokuvassa ei ole juurikaan miehiä, ja kuvissa heidät näytetään usein selkä kameraan päin. Vaikka miehet ovat kuvallisesti pienessä osassa, heidän vaikutuksensa sekä aikakauden patriarkaatti tulee ilmi elokuvassa. Héloïsen ja Mariannen kohtalot ovat miesten vaikutuksen alaisia, Héloïse tuomittuna pakkoavioliittoon ja Marianne pakotettuna esittämään omat maalaustyönsä isänsä nimissä saadakseen niitä esille. (Syme 2020.)

Toimittaja Oksanen (2020) kuvailee artikkelissaan Kulttuuritoimitukselle Sciamman luoneen *Nuoren naisen muotokuvassa* saaren, jonne Héloïsen ja Mariannen tarina sijoittuu, kuin hengähdyspaikaksi, jossa naiset voivat elää ilman patriarkaa-tin vaikutusta. Miesten maailma on tästä huolimatta kuitenkin jatkuvasti läsnä, kuten tulee ilmi naisten kohtaloista. Vaikka elokuvan naisilla on elämässään erittäin rajalliset mahdollisuudet, Oksanen kuvailee Nuoren naisen muotokuvaa elokuvaksi, joka kertoo oman elämän muokkaamisesta sellaiseksi elämäksi, joka on elämisen arvoista. (Oksanen 2020.)

Mumford (2020) kertoo artikkelissaan, kuinka Sciamma oli tehnyt pohjatyötä elokuvaa varten ja hämmästynyt huomattessaan, kuinka tärkeä aikakausi oli naistaitelijoille. Hän oli olettanut ajan olevan keskittynyt miestaiteilijoihin, mutta sai selville päinvastaista. Naistaitelijat on kuitenkin kadotettu taidehistoriasta, minkä takia Sciamma halusi kunnioittaa aikakauden naistaitelijoita ja loi Mariannen hahmon puhuakseen kaikista ajan naistaitelijoista. Naisen osaksi taidehistoriassa on jäänyt muusan osa, joka kutistaa naiset seisomaan hiljaa ja kauniina toisia varten. Kuitenkin monet vain muusaksi luokitellut naiset ovat myös itse olleet taitelijoita, mutta eivät ole päässeet siinä asemassa kuitenkaan osaksi taidehistoriaa, Sciamma kertoo artikkelissa. (Mumford 2020.)

5.8.3 Seksuaalivähemmistöjen representaatio

Vaikka *Nuoren naisen muotokuva* on historialliseen aikakauteen sijoittuva elokuva, sen näkökulma on kovin moderni, kuvailee toimittaja Gwilym Mumford (2020) artikkelissaan *The Guardian*ille. Elokuva pystyy välttämään kliseet, joihin seksuaalivähemmistöistä kertovat elokuvat yleensä lankeavat. Hetkeä, jossa rakastavaiset jäävät kiinni, ei elokuvassa tule, sillä Sciamma on päättänyt keskittyä naisten rakkaustarinan potentiaaliin ja täyttymykseen. (Mumford 2020.)

Elokuvassa ei keskitytä nimeämään Mariannen ja Héloïsen välistä suhdetta tai määrittelemään heidän seksuaalista suuntautumistaan. Katsojalle näytetään rakkaustarina, jolla on rajallinen aika vain vallitsevien olosuhteiden vuoksi. Lesbo- ja homoelokuville tyypillistä pohtimista seksuaalisesta suuntautumisesta ei ole, Héloïse hämmästelee vain rakastumisen tunnetta pohtien, tuntuuko kaikista rakastavaisista siltä, että he ovat keksineet jotain uutta. Vito Russo -testi läpäistään selkeästi, sillä elokuvan seksuaalivähemmistöjä edustavat hahmot ovat itsenäisiä hahmoja omine persoonineen. Elokuvan suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin on neutraali, sillä asiasta ei tehdä isoa numeroa, eikä rakkautta kyseenalais-teta sen vuoksi, että molemmat osapuolet ovat naisia.

5.9 Yhteenveto case-elokuvista

Valitsin opinnäytetyöhöni erilaisia seksuaalivähemmistöistä sekä sukupuoliroo-leista kertovia elokuvia, joilla on erilainen tekijätausta siksi, koska elokuvan tulkitseminen yksinään omana tarinallisena kokonaisuutenaan ei riitä elokuvan perusteelliseen havainnointiin. Tekijät ja vallitseva kulttuuri vaikuttavat myös suuresti elokuvan näkökulmaan ja suhtautumistapaan. Tämän lisäksi mainonta ja elokuvan markkinointi luovat katsojille mielikuvia ja miellelyhtymiä, jonka takia käsittelin joidenkin case-elokuvien kohdalla myös elokuvan mainontaa ja esillepanoa mediassa. Käsittelin case-elokuvissa niissä ilmenevää mies- ja naiskuvaa, seksuaalivähemmistöjen esittämistä, seksikohtausten merkitystä sekä elokuvien markkinointia riippuen siitä, mitkä teemat parhaiten koskettavat kyseessä olevaa case-elokuvaa.

Fifty Shades of Grey ja *Love* oli valittu mukaan demonstroimaan mm. mainonnan ja elokuvan sisällön välistä korrelaatiota. Molemmat elokuvat pyörivät suuresti seksin ympärillä, mutta elokuvien mainonta erosi suuresti. *Fifty Shades of Grey* pyrki saamaan paljon katsojia häivyttämällä elokuvan provosoivimmat kuvat mainonnasta, kun taas *Love* pyrki saamaan elokuvalla näkyvyyttä mahdollisimman shokeeraavilla ja paljastavilla elokuvajulisteilla. *Fifty Shades of Grey* onnistuikin saamaan suuren katsojamäärän oletetusti mainontatapansa ansiosta.

Carol, *Adelen elämä* ja *Nuoren naisen muotokuva* olivat edustamassa tarinoita naisten välisestä rakkaudesta ja niiden esittämisestä elokuvissa. Elokuvilla on erilainen tekijätausta, ja vaikka kaikkien kolmen elokuvan alkuperäinen teos on seksuaalivähemmistöön kuuluvan naisen tekemä, elokuvan ohjaajista vain yksi on myös seksuaalivähemmistöön kuuluva nainen. Vertailin elokuvan tekijän vaikutusta lopputulokseen, ja huomasin, että elokuva kuvaa todellisuutta uskottavammin, jos tekijällä on omaa kokemusperää siitä aiheesta, jota elokuva käsittelee. *A Single Man* ja *Moonlight* keskittyivät miesten välisten rakkaustarinoiden kertomiseen, ja vaikka vain *A Single Manin* ohjaaja on itsekin homoseksuaali, molemmat elokuvista onnistuvat kuvaamaan seksuaalivähemmistöihin kuuluvien miesten tarinat rehellisinä ja aitoina. *Moonlight* onnistui tässä osittain myös siksi, koska elokuvan ohjaaja konsultoi paljon alkuperäisen näytelmän kirjoittajaa, jonka elämään tarina löyhästi perustui.

Kaikissa elokuvissa on esillä erilaisia tapoja esittää naiset ja miehet, osassa onnistuneita ja osassa vähemmän onnistuneita. *Lady Bird* onnistui esittämään monipuolisia nais- ja mieshahmoja sekä edustamaan seksuaalivähemmistöjä muutenkin kuin pelkkänä stereotypiana. *Fifty Shades of Grey* ja *Love* ovat edistyksellisiä elokuvia aiheidensa takia, muttei ihmiskuvaustensa puolesta. Molemmat elokuvat epäonnistuvat kuvaamaan naisia muuten kuin yksiulotteisina objekteina, vaikka toisen elokuvan, *Fifty Shades of Grey*n, päähenkilökin on nainen.

Myös elokuvien suhtautuminen seksiin ja seksin esittäminen erosi suuresti. *Adelen elämä*, *Love* sekä *Fifty Shades of Grey* elokuvissa seksi on suuresti läsnä, ja sillä on pyritty kuvaamaan mm. Ensirakkauden huumaa sekä intiimiyttä ja läheisyyttä henkilöiden välillä. Vaikka osa seksikohtauksista on tarinallisesti perusteltuja, niiden esittämistapa voi silti olla ongelmallinen, kuten esimerkiksi *Adelen*

elämän kohdalla miesohjaajan kuvatessa nuorten naisten seksikohtauksia vahvasti miehisen katseen valossa. Intiimiyttä ihmisten välillä kuvattiin myös *Moonlight*, *A Single Man*, *Carol* ja *Nuoren naisen muotokuva* –elokuvissa, ja vaikka missään näistä ei mässäillä seksillä, tunteiden vahvuus tulee silti ilmi. Toki kaikilla näillä elokuvilla on eroavat tarinat ja lähtökohdat, mutta niistä löytyy myös yhtäläisyyksiä. Yleisesti ottaen seksikohtaukset ovat onnistuneimpia, kun ne ovat juonnellisesti perusteltuja ja ilman miehisen katseen vaikutusta.

Koska historiallisesti länsimaalaiset miehet ovat olleet elokuvanteon enemmistössä, se heijastuu myös nykyhetkessä. Kuten case-elokuvien havainnoinnista ilmenee, onnistuneimpia elokuvia ovat ne, joissa elokuvan tekijä tuntee aiheensa läpikotaisin, jopa omakohtaisesti. Täten elokuvaan saadaan tuotua ilmi uudenlaisia näkökulmia ja vivahteita, jotka saattaisivat jäädä muuten huomioimatta. Elokuvien ja median on tärkeää kuvata ympäröivää maailmaa ja erilaisia ihmisryhmiä todenmukaisesti ja rehellisesti, jotta elokuvien katsojat saavat kattavan ja realistisen näkemyksen yhteiskunnasta. Maailmassa on monia eri taustoista tulevia elokuvantekijöitä, jonka takia vain yhdenlaisten ihmisten ei tarvitse olla tekemässä elokuvia ja luomassa representaatiota muiden puolesta. Tällä tavoin katsojille voidaan tarjota elokuvissa monipuolisempi ja todenmukaisempi representaatio eri ihmisryhmistä ja kulttuureista. Ihmisyyden moninaisuuden näyttäminen on rikkaus, joka opettaa ihmisiä hyväksymään itsensä ja toisensa. On tärkeää, ettei media ahda ihmisiä yhdenlaiseen muottiin, vaan antaa kaikille yhtäläisen tunteen siitä, että jokainen voi ja saa olla oma itsensä.

6 POHDINTA

Opinnäytetyössä selvitettiin, miten länsimainen elokuva on esittänyt seksin, sukupuoliroolit ja seksuaalivähemmistöt historiassa sekä nykypäivänä. Työssä tuli ilmi erot mies- ja naishahmojen esittämisessä varsinkin elokuvahistoriassa, mutta myös nykypäivänä. Selville tuli myös se, että seksikohtausten esittämiselle on monenlaisia motiiveja, ja kuinka seksuaalivähemmistöjen esittäminen on edelleen suppeaa valtavirtamediassa.

Opinnäytetyössä esiteltiin mittauskeinoja elokuvien naishahmojen sekä seksuaalivähemmistöihin kuuluvien hahmojen representaation havainnointiin. Bechdelin testi ja Vito Russo -testi ovat hyviä työkaluja suurpiirteiseen representaation tason arviointiin, mutta case-elokuvia tutkiessa niiden avulla tuli ilmi, ettei niiden tulokset ole aina täysin absoluuttisia.

Seksikohtauksia käytetään usein juonellisina elementteinä ilmentämässä elokuvan hahmojen välistä läheisyyttä ja rakkauden huumaa, tai korostamassa nuoruuden intoa ja oman seksuaalisuuden tarkastelua. Usein seksikohtaukset ovat myös välineitä, joilla herättää katsojien mielenkiinto, ja niitä käytetään apuna myös elokuvien markkinoinnissa. Joskus seksikohtaukset voivat olla myös pelkkiä kohauttavia elementtejä ilman sen suurempaa perustelua tai merkitystä juonen edistämiseksi. Seksikohtausten esittäminen voi olla myös ongelmallista, jos naishahmot näytetään niissä pelkästään miehisen katseen värittämänä.

Seksuaalivähemmistöihin kuuluvien hahmojen representaatio elokuvissa on nykyään yleisempää, mutta siitä huolimatta edelleen yksiulotteista. Seksuaalivähemmistöihin kuuluvat hahmot ovat usein sivurooleissa ja stereotyyppisesti kuvattuina, mikä ei tuota realistista kuvausta seksuaalivähemmistöistä. Onnistunut representaatiota löytyy useimmiten sellaisista elokuvista, joissa elokuvan tekijänä on myös seksuaalivähemmistöön kuuluva henkilö. Tällöin vähemmistöön kuuluva ihminen saa itse tuottaa representaatiota omasta ryhmästään, jolloin elokuvan representaatio on todennäköisemmin realistisempaa ja moniulotteisempaa.

Binääristen sukupuoliroolien esittäminen elokuvassa on kehittynyt ajan myötä, mutta niissä on edelleen huomattavissa suuri ero miesten ja naisten välillä. Naisten rooli elokuvissa on edelleen pienempi ja yksiulotteisempi kuin miesten, eikä naishahmojen tarinoita nähdä universaaleina tarinoina toisin kuin miesten. Naiset myös helposti esitetään useasti miehisen katseen valossa, jolloin naisista tulee tekijöiden sijasta objekteja. Elokuvissa on myös paljon onnistuneita naiskuvauksia, mutta niiden määrä suhteutettuna mieskuvauksiin on pienempi. Naistekijöiden sekä naisista kertovien tarinoiden määrä on kuitenkin kasvussa, ja naishahmojen esittäminen on kehittynyt paljon aikaisemmista vuosista.

Onnistuin opinnäytetyössäni mielestäni käsittelemään yleisellä tasolla hyvin elokuvien tapaa esittää seksi, sukupuoliroolit ja seksuaalivähemmistöt. Kuitenkin jokaiseen aiheeseen olisi voinut syventyä vielä enemmänkin. Olin rajannut opinnäytetyöni aiheen niin, ettei työssä perehdytty tarkemmin sukupuolivähemmistöjen, kuten transsukupuolisten sekä muunsukupuolisten esittämiseen elokuvissa, eikä myöskään syvennytty ihonvärin vaikutukseen hahmojen esittämisessä. Kuitenkin samat kysymykset ja pohdinnat tasa-arvoisesta esittämisestä koskevat myös sukupuolivähemmistöjä sekä rodullistettuja ihmisiä, minkä takia nämä ovat hyviä aiheita jatkotutkimukselle.

Opin paljon erilaisista esittämisen tavoista opinnäytetyötä tehdessä, mikä muutti myös tapani katsoa elokuvia. Elokuvaa on tärkeä tarkastella myös suhteessa sen tekijöihin, sillä tekijät vaikuttavat suoraan elokuvan näkökulmaan ja tapaan käsitellä aihettaan. Tutkimusta tehdessä yllätyin myös siitä, kuinka suuri ero miesten ja naisten esittämisellä on edelleen nykypäivänä, sillä luulin tilanteen olevan jo lähempänä tasa-arvoa. Kuitenkin stereotyyppiset tavat esittää naiset ja miehet ovat edelleen suuresti läsnä elokuvissa edelleen. Myös tähän aiheeseen olisi hyvä perehtyä enemmän, sekä erityisesti nais- ja miestekijöiden määriin ja eroavaisuuksiin elokuva-alalla.

LÄHTEET

A Single Man. 2009. Ohjaus: Tom Ford. Tuotanto: Artina Films, Depth of Field, Fade to Black. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Adams, T. 2017. The Guardian. Moonlight's writer Tarell Alvin McCraney: 'the story needed to be out there'. Julkaistu 05.02.2017. Luettu 25.10.2020.
<https://www.theguardian.com/film/2017/feb/05/moonlight-writer-tarell-alvin-mccraney-observer-interview>

Adelen elämä: osat 1 & 2. 2013. Ohjaus: Abdellatif Kechiche. Tuotanto: Wild Bunch, Quat'sous Films, France 2 Cinéma, Scope Pictures, Vértigo Films, Radio Télévision Belge Francophone, Eurimages. Tuotantomaa: Ranska, Belgia, Espanja.

Arit, J. 2013. The Atlantic. Beyond the Bechdel Test: Two (New) Ways of Looking at Movies. Julkaistu 21.8.2013. Luettu 13.03.2020.
<https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2013/08/beyond-bechdel-test-two-new-ways-looking-movies/311930/>

Avola, P. 2013. Helsingin Sanomat. Cannesissa palkittu Adèlen elämä kertoo kahden naisen rakkaudesta ja valinnoista. Julkaistu 12.12.2013. Luettu 13.10.2020.
<https://www.hs.fi/kulttuuri/elokuva-arvostelu/art-2000002695744.html>

Avola, P. 2015. Helsingin Sanomat. Fifty Shades of Grey on epäeroottinen elokuva erotiikasta. Julkaistu 11.02.2015. Luettu 09.09.2020.
<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002799702.html>

Barlow, H. 2015. Irish Examiner. Director Gaspar Noé explains why real sex scenes were filmed for Love movie. Julkaistu 09.12.2015. Luettu 16.06.2020.
<https://www.irishexaminer.com/lifestyle/artsfilmtv/director-gaspar-noe-explains-why-real-sex-scenes-were-filmed-for-love-movie-370409.html>

Boone, J. 2020. ET Online. 'Fifty Shades of Grey' Celebrates 5-Year Anniversary: Here Are the Sex Scenes by the Numbers. Julkaistu 13.02.2020. Luettu 09.09.2020.
<https://www.etonline.com/movies/159613/all-the-fifty-shades-of-grey-sex-scenes-by-the-numbers>

Carol. 2015. Ohjaus: Todd Haynes. Tuotanto: Number 9 Films, Film4 Productions, Killer Films. Tuotantomaa: Iso-Britannia, Yhdysvallat.

Cocozza, P. 2015. The Guardian. How Patricia Highsmith's Carol became a film: 'Lesbianism is not an issue. It's a state of normal'. Julkaistu 12.11.2015. Luettu 01.10.2020.
<https://www.theguardian.com/film/2015/nov/12/how-patricia-highsmiths-carol-became-a-film-lesbianism-is-not-an-issue>

Cotkin, G. 2015. Time. Carol and What It Was Really Like to Be a Lesbian in the 1950s. Julkaistu 10.12.2015. Luettu 01.10.2020.
<https://time.com/4141709/feast-of-excess-excerpt-carol/>

Cox, D. 2010. The Guardian. Why can't A Single Man be glad to be gay? Julkaistu 15.02.2010. Luettu 13.07.2020.
<https://www.theguardian.com/film/filmblog/2010/feb/15/a-single-man-sexual-preference>

Dargis, M. 2013. The New York Times. Seeing You Seeing Me. Julkaistu 25.10.2013. Luettu 13.10.2020.
<https://www.nytimes.com/2013/10/27/movies/the-trouble-with-blue-is-the-war-mest-color.html>

Dunham, B. 2019. Studiobinder. How to Write and Direct Sex Scenes. Julkaistu 02.07.2019. Luettu 20.06.2020.
<https://www.studiobinder.com/blog/how-to-write-the-best-movie-sex-scenes/#do-sex-scenes-belong-in-your-story>

Ferraro, R. 2013. GLAAD. GLAAD Introduces 'Studio Responsibility Index,' Report on LGBT Images in Films Released by 'Big Six' Studios. Julkaistu 20.8.2013. Luettu 13.03.2020.
<https://www.glaad.org/releases/glaad-introduces-studio-responsibility-index-report-lgbt-images-films-released-big-six>

Fifty Shades of Grey. 2015. Ohjaus: Sam Taylor-Johnson. Tuotanto: Universal Pictures, Focus Features. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Geena Davis Inclusion Quotient. 2016. The Reel Truth: Women Aren't Seen or Heard, An Automated Analysis of Gender Representation in Popular Films. Julkaistu 2016. Luettu 14.03.2020.
<https://seejane.org/wp-content/uploads/gdiq-reel-truth-women-arent-seen-or-heard-automated-analysis.pdf>

Geena Davis Institute on Gender in Media ja J. Walter Thompson Company. 2016. Female characters in film and TV motivate women to be more ambitious, more successful, and have even given them the courage to break out of abusive relationships. Julkaistu 2016. Luettu 13.03.2020.
<https://seejane.org/gender-in-media-news-release/female-characters-film-tv-motivate-women-ambitious-successful-even-given-courage-break-abusive-relationships-release/>

Green, E. 2015. The Atlantic. Consent Isn't Enough: The Troubling Sex of Fifty Shades. Julkaistu 10.02.2015. Luettu 09.09.2020.
<https://www.theatlantic.com/culture/archive/2015/02/consent-isnt-enough-in-fifty-shades-of-grey/385267/>

Greenhouse, E. 2013. The New Yorker. Did a Director Push Too Far? Julkaistu 24.10.2013. Luettu 13.10.2020.
<https://www.newyorker.com/culture/culture-desk/did-a-director-push-too-far>

Hietala, V. 2001. Seksivallankumous? Seksi politiikan välineenä 1960-1970-luvun elokuvassa. Teoksessa Nieminen, H. & Sihvonen, J. (toim.) Mediatutkimus: näkökulmia ja kartoituksia.

History. 2020. Gay Rights. Julkaistu 28.06.2019. Päivitetty 26.06.2020. Luettu 14.09.2020.

<https://www.history.com/topics/gay-rights/history-of-gay-rights>

Hughes, M. 2015. Forbes. Review - 'Fifty Shades Of Grey' Is Abusive Gender Roles Disguised As Faux-Feminism. Julkaistu 13.02.2015. Luettu 14.09.2020. <https://www.forbes.com/sites/markhughes/2015/02/13/review-fifty-shades-of-grey-is-abusive-gender-roles-disguised-as-faux-feminism/#11083cc21e0e>

James, M. 2015. Los Angeles Times. 'Grey' area: For a provocative film, many shades of marketing. Julkaistu 13.02.2015. Luettu 09.09.2020.

<https://www.latimes.com/entertainment/envelope/cotown/la-et-ct-fifty-shades-marketing-20150213-story.html>

Jenkins, M. 2015. NPR. Graphic Doesn't Mean Interesting, Particularly in 'Love'. Julkaistu 29.10.2015. Luettu 15.06.2020.

<https://www.npr.org/2015/10/29/452600011/graphic-doesnt-mean-interesting-particularly-in-love?t=1592383331765>

Karemo, T. 2020. Yle. Alice Guy-Blaché teki tuhat elokuvaa – näin hänen ja muiden naispioneerien urat tuhottiin. Julkaistu 28.02.2020. Luettu 15.06.2020.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/02/28/alice-guy-blache-teki-tuhat-elokuvaa-nain-hanen-ja-muiden-naispioneerien-urat>

Karkulehto, S. 2011. Seksin mediamarkkinat.

Kaukonen, M. 2018. MeNaiset. Upea Lady Bird –elokuva kertoo lukioelämästä kerrankin tytön näkökulmasta. Julkaistu 16.03.2018. Luettu 13.07.2020.

<https://www.menaiset.fi/artikkeli/ajankohtaista/kulttuuri/upea-lady-bird-elokuva-kertoo-lukioelamasta-kerrankin-tyton>

Kinnunen, K. 2011. Suomen Kuvalehti. Alastomuudesta ja seksistä (amerikkalaisessa) elokuvassa. Julkaistu 21.10.2011. Luettu 05.12.2019.

<https://suomenkuvalehti.fi/kuvien-takaa/alastomuudesta-ja-seksista-amerikkalaisessa-elokuvassa/>

Kivi, J. 2020. Yle. Elokuvan moniäänisyys ja tasa-arvo eivät voi olla pelkkä ilmiötrendi – "Tarvitsemme pitkäjänteistä tarkkailua pitkän aikavälin kuluessa". Julkaistu 20.03.2020. Luettu 20.06.2020.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/03/20/elokuvan-moniaanisyys-ja-tasa-arvo-eivat-voi-olla-pelkka-ilmiotrendi>

Knegt, P. 2009. IndieWire. A Tale of Two Trailers: The De-Gaying of "A Single Man". Julkaistu 09.11.2009. Luettu 13.06.2020.

<https://www.indiewire.com/2009/11/a-tale-of-two-trailers-the-de-gaying-of-a-single-man-246255/>

Kouguell, S. 2017. Script Magasine. A Conversation with Lady Bird Writer and Director Greta Gerwig at the New York Film Festival. Julkaistu 13.10.2017. Luettu 20.07.2020.

<https://scriptmag.com/features/conversation-lady-bird-writer-director-greta-gerwig-new-york-film-festival-2017>

Lady Bird. 2017. Ohjaus: Greta Gerwig. Tuotanto: IAC Films, Scott Rudin Productions, Management 360. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Love. 2015. Ohjaus: Gaspar Noé. Tuotanto: Les Cinémas De La Zone, Rectangle Productions, Wild Bunch, RT Pictures. Tuotantomaa: Ranska, Belgia.

Miller, J. 2020. VanityFair. Portrait of a Lady on Fire: The Real-Life Love Story Behind the Scorching Film. Julkaistu 14.02.2020. Luettu 04.04.2020

<https://www.vanityfair.com/hollywood/2020/02/portrait-of-a-lady-on-fire>

Moonlight. 2016. Ohjaus: Barry Jenkins. Tuotanto: A24, Plan B Entertainment, Pastel Productions. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Mumford, G. 2020. The Guardian. Céline Sciamma: 'In France, they don't find the film hot. They think it lacks flesh, it's not erotic'. Julkaistu 21.02.2020. Luettu 10.10.2020.

<https://www.theguardian.com/film/2020/feb/21/celine-sciamma-portrait-of-a-lady-on-fire>

Mulvey, L. 1975. Visual Pleasure and Narrative Cinema. Julkaistu 1975. Luettu 13.03.2020.

<https://www.asu.edu/courses/fms504/total-readings/mulvey-visualpleasure.pdf>

Muybridge, E. 2019. Nucus. The Human Figure in Motion. Sequences (1887/1901). Julkaistu 22.12.2019. Luettu 15.03.2020.

<https://nucus.org/en/photographs/portrait-people/eadweard-muybridge-the-human-figure-in-motion-sequences-1887-1901/>

Mörttinen, V. 2020. Yle. ”Patriarkaalisen yhteiskunnan alitajunta on muovannut elokuvan muotoa” – ja nyt on hyvä hetki tunnustaa se uudelleen. Julkaistu 30.03.2020. Luettu 04.06.2020.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/03/30/patriarkaalisen-yhteiskunnan-alitajunta-on-muovannut-elokuvan-muotoa-ja-nyt-on>

Nummelin, J. 2009. Elokuvan lyhyt historia.

Nuoren naisen muotokuva. 2019. Ohjaus: Céline Sciamma. Tuotanto: Lilies Films. Tuotantomaa: Ranska.

Nylén, A. 2016. Kauhun ja ulkopuolisuuden esseet.

Oksanen, R. 2020. Kulttuuritoimitus. Rakkaus leimahtaa naisten saarella – Nuoren naisen muotokuva on Céline Sciamman maalauksellinen taidonnäyte. Julkaistu 02.01.2020. Luettu 10.10.2020.

<https://kulttuuritoimitus.fi/kritiikit/kritiikit-elokuva/rakkaus-leimahtaa-naisten-saarella-nuoren-naisen-muotokuva-on-celine-sciamman-maalauksellinen-taidonnayte/>

Paloheimo, M. 2003. Seksiä ja väkivaltaa: kysymyksiä elokuvatarkastajalle.

Peltonen, T. 2020. Helsingin Sanomat. Miksi elokuvan alkuajan keskeistä pioneerina Alice Guy-Blachéa ei muista enää kukaan? Julkaistu 29.2.2020. Luettu 15.06.2020.

<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006422693.html>

Pond, S. 2013. The Wrap. Sex, Lies and Invective: Inside the Whole 'Blue Is the Warmest Color' Mess. Julkaistu 24.10.2013. Luettu 13.10.2020.

<https://www.thewrap.com/sex-lies-incestive-guided-tour-blue-warmest-color-mess/>

Rantanen, M. 2016. Helsingin Sanomat. Carol on herkkä kuvaus kahden naisen rakkaudesta 1950-luvun Yhdysvalloissa. Julkaistu 19.02.2016. Luettu 01.10.2020.

<https://www.hs.fi/kulttuuri/elokuva-arvostelu/art-2000002886808.html>

Ravishly. 2015. Huffpost. Films That Totally Fail The Sexy Lamp Test. Julkaistu 10.07.2015. Päivitetty 09.07.2016. Luettu 20.03.2020.

<https://www.huffingtonpost.com/ravishly/films-that-totally-fail-t-b-7764262.html?ncid=engmodushpimg00000004>

Rewrite Her Story - How film and media stereotypes affect the lives and leadership ambitions of girls and young women. 2019. Julkaistu 2019. Luettu 23.03.2020.

<https://seejane.org/research-informs-empowers/rewrite-her-story/>

Sampson, R. 2015. Film Inquiry. Film Theory 101 – Laura Mulvey: The Male Gaze Theory. Julkaistu 27.10.2015. Luettu 04.06.2020.

<https://www.filminquiry.com/film-theory-basics-laura-mulvey-male-gaze-theory/>

Sarhimaa, J. 2015. Helsingin Sanomat. 3D-rakkaustarina Love on herkkä ja häpeämätön romanssi. Julkaistu 13.11.2015. Päivitetty 13.11.2015. Luettu 15.06.2020.

<https://www.hs.fi/kulttuuri/elokuva-arvostelu/art-2000002865980.html>

Silfverberg, A. 2015. Helsingin Sanomat. Tällainen on kuumeisesti odotettu Fifty Shades of Grey – "Seksikäs kuin keittiölinjasto". Julkaistu 11.02.2015. Luettu 09.09.2020.

<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002800033.html>

Silfverberg, A. 2018. Apu. Ohuet maisemat. Julkaistu 12.05.2018. Luettu 04.06.2020.

<https://www.apu.fi/artikkelit/ohuet-maisemat>

Singh, S. 2020. Feminism In India. Blue Is The Warmest Colour: Abdellatif's Male Gaze And His Treatment Of Love. Julkaistu 20.07.2020. Luettu 13.10.2020.
<https://feminisminindia.com/2020/07/20/blue-is-the-warmest-colour-male-gaze-feminist-review/>

Sundqvist, J. 2017. Yle. Ensimmäiset neljä naista – vain he saivat ohjata suomalaisen elokuvan kultakaudella. Julkaistu 24.03.2017. Luettu 20.06.2020
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/03/24/ensimmaiset-nelja-naista-vain-he-saivat-ohjata-suomalaisen-elokuvan>

Syme, R. 2020. The New Yorker. "Portrait of a Lady on Fire" Is More Than a "Manifesto on the Female Gaze". Julkaistu 04.03.2020. Luettu 10.10.2020.
<https://www.newyorker.com/culture/cultural-comment/portrait-of-a-lady-on-fire-is-more-than-a-manifesto-on-the-female-gaze>

The Feminist Spectator. 2015. Carol. Julkaistu 25.12.2015. Luettu 01.10.2020.
<https://feministspectator.princeton.edu/2015/12/25/carol/>

Trasher, S. 2016. The Guardian. Moonlight portrays black gay life in its joy, sadness and complexity. Julkaistu 29.10.2016. Luettu 01.11.2020.
<https://www.theguardian.com/film/2016/oct/29/moonlight-movie-barry-jenkins-black-gay>

Vilensky, M. 2009. Vulture. Harvey Weinstein Explains A Single Man's Marketing, Sort Of. Julkaistu 23.11.2009. Luettu 13.07.2020
<https://www.vulture.com/2009/11/harvey-weinstein-explains-a-si.html>

Vilkman, S. 2019. Yle Uutiset. Mies johtaa ja nainen riisuu – Tuore tutkimus osoittaa, että hittielokuvissa mies edelleen toimii ja nainen vaikenee. Julkaistu 01.10.2019. Luettu 13.03.2020.
<https://yle.fi/uutiset/3-10997398?fbclid=IwAR1rOsW8R2Knz-Zs6d6ogbYSyqxr-BaMvVdNjGntTEgmq36-h09Dr51dUpp0>

Walsh, J. 2017. I-D. barry jenkins on 'moonlight,' black identity, and homosexuality. Julkaistu 13.02.2017. Luettu 01.11.2020.
https://i-d.vice.com/en_us/article/qvbd9b/barry-jenkins-on-moonlight-black-identity-and-homosexuality

White, P. 2015. Public Books. A Lesbian "Carol" for Christmas. Julkaistu 24.12.2015. Luettu 01.10.2020.
<https://www.publicbooks.org/a-lesbian-carol-for-christmas/>

Wilken, S. 2015. Hypable. Tit for tat: 'Fifty Shades of Grey' and Hollywood's disturbing male gaze problem. Julkaistu 13.02.2015. Luettu 14.09.2020.
<https://www.hypable.com/fifty-shades-of-grey-male-nudity/>

Wilson, N. 2016. The Establishment. The Lesbian Gaze Of 'Carol'. Julkaistu 07.01.2020. Luettu 01.10.2020.
<https://medium.com/the-establishment/the-lesbian-gaze-of-carol-8289ae601631>

Yrttiaho, T. 2019. Helsingin Sanomat. Lady Bird on harvinaisen raikas ja herkkä kasvukuvaus lukiolaistytöstä Kalifornian Sacramentossa. Julkaistu 16.12.2019. Luettu 13.07.2020.
<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006342835.html>

KUVALÄHTEET

KUVA 1. Photobibliothek. n.d. Katsottu 01.09.2020.
<https://photobibliothek.ch/seite004a1.html>

KUVA 2. Muybridge, E. 2019. Nucus. The Human Figure in Motion. Sequences (1887/1901). Katsottu 15.03.2020.
<https://nucus.org/wp-content/uploads/2018/09/25-eadward-muybridge-athlete-heaving-75-pound-rock.jpg>

KUVA 3. Muybridge, E. 2019. Nucus. The Human Figure in Motion. Sequences (1887/1901). Katsottu 15.03.2020.
<https://nucus.org/wp-content/uploads/2018/09/47-eadward-muybridge-woman-removing-mantle.jpg>

KUVA 4. Kuvankaappaus. Geena Davis Inclusion Quotient. 2016. The Reel Truth: Women Aren't Seen or Heard, An Automated Analysis of Gender Representation in Popular Films. Katsottu 14.03.2020.
<https://seejane.org/wp-content/uploads/gdiq-reel-truth-women-arent-seen-or-heard-automated-analysis.pdf>

KUVA 5. Dodd, J. 2016. Gaspar Noé's LOVE. Katsottu 02.07.2020.
<https://saltypopcorn.com.au/wp-content/uploads/2016/03/gaspare1459134143658.jpg>

KUVA 6. James, M. 2015. 'Grey' area: For a provocative film, many shades of marketing. Katsottu 09.09.2020.
<https://www.latimes.com/entertainment/envelope/cotown/la-et-ct-fifty-shades-marketing-20150213-story.html>

KUVAT 7 ja 8. IMDB. 2009. A Single Man. Katsottu 13.07.2020.
<https://www.imdb.com/title/tt1315981/mediaindex?page=1&ref =ttmi mi sm>

KUVA 9. Allen P., Gilchrist T. n.d. Pride. 21 All-Time Greatest Lesbian Sex Scenes in Movies. Katsottu 13.10.2020.
<https://www.pride.com/lesbian/2017/10/12/21-all-time-greatest-lesbian-sex-scenes-movies#media-gallery-media-20>

KUVA 10. IMDB. 2019. Portrait of a Lady on Fire. Katsottu 10.10.2020.
<https://www.imdb.com/title/tt8613070/mediaindex?page=7&ref =ttmi mi sm>

LIITTEET

Liite 1. Taulukko elokuvista

Elokuva	Fifty Shades of Grey (2015)	Love (2015)
Naispäähenkilö 1	Anastasia Steele	Electra
Miespäähenkilö 1	Christian Grey	Murphy
Naispäähenkilö 2	-	Omi
Miespäähenkilö 2	-	-
Henkilöiden keskinäinen suhde	Romanttinen/seksuaalinen suhde	Seurustelukumppanit/ex-seurustelukumppanit ja naapuri
Suudelmät yhteensä (hetero)	15	8
Suudelmät yhteensä (homo)	-	2
Seksikohtaukset (kuvaus)	1. Christian on saanut tietää Anan olevan neitsyt, ja "korjaa tilanteen" viemällä Anan makuuhuoneeseen. 2. Christian kantaa alastoman Anan pianohuoneesta pois (oletettu seksikohtaus tämän jälkeen, ei näytetty). 3. Christian sitoo Anan kädet ja aikaa suutelemaan tämän vartaloo, kunnes toiminta keskeytyy Christianin äidin saavuttua asuntoon. 4. Christian saapuu Anan asuntoon, sitoo ja riisuu hänet, jonka jälkeen he harrastavat seksiä. 5. Christian vie Anan "leikkihuoneeseen", sitoo hänet ja he harrastavat seksiä. 6. Christian pyytää Anan "leikkihuoneeseen", sitoo hänet ja hänen silmänsä sekä piiskaa tätä ennen seksiä.	1. Graafinen seksikohtaus, myös genitaalit näkyvät. Spermaa näkyy. 2. Graafinen seksikohtaus, myös genitaalit näkyvät. Kondomi näkyy. 3. Graafinen seksikohtaus, molemmat alasti. 4. Kolmen hengen ryhmäseksikohtaus, kaikki täysin alasti. 5. Murphy ja Omi harrastaa seksiä, molemmat alasti. 6. Murphy ja Electra harrastavat seksiä. 7. Murphy ja Electra harrastavat seksiä puolialasti. 8. Electra ja Murphy harrastavat vihaista seksiä riidan jälkeen puolialasti. 9. Electra ja Murphy harrastavat seksiä baarin vessassa puolialasti. 10. Electra ja Murphy harrastavat seksiä. 11. Electra ja Murphy harrastavat seksiä. 12. Random ihmisiä harrastamassa seksiä seksiklubilla (ainakin 4 eri paria). 13. Electra ja Murphy harrastavat seksiä puolialasti. 14. Murphy ja Electra harrastavat seksiä baarin käytävällä. 15. Electra ja Murphy harrastavat seksiä. 16. Electra harjoittaa suuseksiä Murphylle baarin vessassa/käytävällä.
Seksikohtaukset yhteensä	6	16
Läpäiseekö vito russoa	Ei	Ei
Läpäiseekö bechdelin testiä	Kyllä	Ei
Muuta	Kondomin avaaminen näytetään. Nainen ja mies näytetään alasti lukuunottamatta genitaalialueita, naista kuitenkin näytetään ajallisesti paljon enemmän alasti kuin miestä.	Elokuvassa on graafinen kohtaus peniksestä lävistämässä immenkalvon (VFX) sekä transnainen alasti yhdessä kohtauksessa. Elokuvassa näytetään miehen sekä naisen genitaalit, spermaa sekä kondomin käyttö.
Elokuva	A Single Man (2009)	Moonlight (2016)
Naispäähenkilö 1	Charley	Paula (Chironin äiti)
Miespäähenkilö 1	George	Chiron
Naispäähenkilö 2	-	Teresa
Miespäähenkilö 2 & 3	Jim, Kenny	Juan, Kevin
Henkilöiden keskinäinen suhde	Jim (ex puoliso), Kenny (oppilas), Charlotte (paras ystävä)	Teresa, (Juanin tyttöystävä, äitihahmo), Juan (isäahamo), Kevin (hyvä ystävä), Paula (äiti)
Suudelmät yhteensä (hetero)	1	-
Suudelmät yhteensä (homo)	3	1
Seksikohtaukset (kuvaus)	-	1. Chiron näkee unta, jossa hän saapuu paikalle Kevinin harrastaessa seksiä naisen kanssa 2. Kevin ja Chiron harrastavat seksiä rannalla
Seksikohtaukset yhteensä	0	2
Läpäiseekö vito russoa	Kyllä	Kyllä
Läpäiseekö bechdelin testiä	Ei	Ei
Muuta	Kohtauksia alastomasta miehestä vedessä, sekä kohtaus, jossa George ja Kenny uivat meressä alasti. Ei siis seksikohtauksia, mutta sensuellejä kohtauksia, joissa tunteiden syvyys tulee vahvasti esille.	Intiimiä näytetään muilla tavoin kuin mässäilemällä seksillä.
Elokuva	Adelen elämä: osat 1 & 2 (2013)	Carol (2015)
Naispäähenkilö 1	Adele	Therese
Miespäähenkilö 1	-	-
Naispäähenkilö 2	Emma	Carol
Miespäähenkilö 2 & 3	-	-
Henkilöiden keskinäinen suhde	Romanttinen suhde	Ystävyys- ja romanttinen suhde
Suudelmät yhteensä (hetero)	4	1
Suudelmät yhteensä (homo)	11	2
Seksikohtaukset (kuvaus)	1. Adele fantasioi sinihiuksisesta työstä ja masturboi sängyssään. 2. Adele ja Thomas harrastavat seksiä. 3. Adele ja Emma harrastavat seksiä, pitkä kohtaus. 4. Adele ja Emma harrastavat seksiä Emmän vanhempien tapaamisen jälkeen. 5. Adele ja Emma harrastavat seksiä Adelen vanhempien tapaamisen jälkeen. 6. Adele ja Emma tapaavat pitkistä aikaa, ja ovat alkamassa harrastaa seksiä vaatteet päällä, kunnes Emma lopettaa tilanteen.	1. Therese pyytää Carolia viemään hänet sänkyyn, jonka jälkeen he harrastavat seksiä ensimmäistä kertaa. 2. Therese ja Carol suutelevat intohimoisesti hotellihuoneessa, ja seuraavaksi leikataan heihin alasti nukkumassa. Oletettavasti he harrastivat seksiä, mutta itse seksikohtausta ei näytetä.
Seksikohtaukset yhteensä	6	1
Läpäiseekö vito russoa	Kyllä	Kyllä
Läpäiseekö bechdelin testiä	Kyllä	Kyllä
Muuta		
Elokuva	Nuoren Naisen Muotokuva (2019)	Lady Bird (2017)
Naispäähenkilö 1	Marianne	(Christine) Lady Bird
Miespäähenkilö 1	-	-
Naispäähenkilö 2	Héloïse	Marion, Julie
Miespäähenkilö 2 & 3	-	Danny, Kyle
Henkilöiden keskinäinen suhde	Ystävyys- sekä romanttinen suhde	Marion (äiti), Julie (paras ystävä) sekä kaksi romanttista suhdetta
Suudelmät yhteensä (hetero)	-	8
Suudelmät yhteensä (homo)	6	1
Seksikohtaukset (kuvaus)	Kolmessa kohtauksessa Marianne ja Héloïse heräävät alasti samasta sängystä. Seksikohtauksia ei näytetä, mutta oletettavasti he ovat harrastaneet seksiä.	1. Kyle ja Lady Bird harrastavat seksiä ensimmäisen kerran
Seksikohtaukset yhteensä	0	1
Läpäiseekö vito russoa	Kyllä	Kyllä
Läpäiseekö bechdelin testiä	Kyllä	Kyllä
Muuta	Alastomuus on todella luonnollista tässä elokuvassa, ja intiimiys korostuu, vaikka konkreettisia seksikohtauksia ei näytetä eikä alastomuudella mässäillä. Lisäksi naisvartalo esitetään luonnollisesti, kainalokarvojen kanssa ja rennossa asennossa kuvattuna yliseksuaalisten asentojen sijasta.	Lady Bird ja Julie puhuvat masturboinnista vesihanavan avulla, ja kun tämän jälkeen näytetään kohtaus, jossa vesihanasta valuu vettä, luodaan miellyttävä masturbointi.